

Bruxelles, 6.12.2023
SWD(2023) 408 final

DOCUMENT DE LUCRU AL SERVICIILOR COMISIEI

**Ghid al bunelor practici electorale în statele membre referitoare la participarea
cetățenilor cu handicap la procesul electoral**

Cuprins

Cuprins	1
1. Introducere.....	3
2. Principalele probleme cu care se confruntă cetățenii cu handicap.....	8
3. Cadrul UE	9
3.1. Tratat.....	9
3.2. Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap	10
3.3. Carta drepturilor fundamentale a UE	10
3.4. Legislația electorală a UE.....	11
3.5. Drepturile electorale ale cetățenilor mobili ai UE	12
3.6. Transparența publicității politice	13
3.7. Alte texte din legislația Uniunii.....	13
4. Standarde internaționale aplicabile statelor membre ale UE	14
5. Medii care sprijină participarea la alegeri	15
5.1. Elaborarea unor politici specifice	15
5.2. Sensibilizare și schimbarea atitudinilor.....	16
5.3. Cooperarea cu organizațiile care sprijină drepturile persoanelor cu handicap	17
5.4. Sporirea gradului de accesibilitate și de ușurință de utilizare a clădirilor	19
5.5. Formare și sprijin specific pentru funcționarii electorali	19
6. Informarea persoanelor cu handicap pe parcursul ciclului electoral	20
6.1. Accesibilitatea comunicărilor oficiale	20
6.2. Accesibilitatea publicității politice.....	22
7. Proiectare universală și amenajări corespunzătoare în cursul ciclului electoral – proceduri, echipamente și materiale.....	23
7.1. Proceduri de înregistrare.....	23
7.2. Sporirea accesibilității secțiilor de votare, a cabinelor și a urnelor de vot.....	24
7.3. Sporirea accesibilității buletinelor de vot pe suport de hârtie.....	26
7.4. Sporirea accesibilității dispozitivelor electronice de vot.....	28
7.5. Metode de vot complementare	29
7.6. Accesul la soluționarea litigiilor electorale	30
7.7. Colectarea de date privind participarea la alegeri a persoanelor cu handicap	31
7.8. Monitorizarea și evaluarea accesibilității alegerilor.....	32
8. Considerații finale	33
Anexa 1 – Cadru care le permite persoanelor cu handicap să aibă acces la alegeri	36

Anexa 2 – Exemple de liste de verificare pentru evaluarea accesibilității secțiilor de votare	38
Anexa 3 – Exemplu de recomandări generale pentru funcționarii din secțiile de votare	41
Anexa 4 – Exemplu de modalități de acces în clădirile în care se află secțiile de votare	42
Anexa 5 – Exemplu de proiectare a unei secții de votare accesibile	42
Anexa 6 – Exemple de cabine de vot adaptate	43
Anexa 7 – Conceptul de handicap utilizat de statele membre în contextul alegerilor	43
Anexa 8 – Legislația și standardele UE relevante în contextul accesibilității alegerilor pentru persoanele cu handicap	46
Anexa 9 – Rezultatele unui grup de reflecție privind accesibilitatea alegerilor pentru persoanele cu handicap, organizat de Comisie la 7 septembrie 2023 ..	50
Anexa 10 – Disponibilitatea instrumentelor de asistență, a cabinelor și a urnelor de vot accesibile.....	51
Anexa 11 – Opțiuni de vot complementare disponibile pentru persoanele cu handicap în statele membre ale UE	53

1. Introducere

La preluarea mandatului, președinta Comisiei Europene, Ursula von der Leyen, a anunțat că una dintre prioritățile principale ale Comisiei sale va fi construirea unei Uniuni a egalității⁽¹⁾.

Capacitatea de a participa la alegeri este esențială pentru o democrație dinamică. Această capacitate nu se limitează doar la a avea drept de vot; ea înseamnă, de asemenea, capacitatea de a candida, de a adera la un partid politic, de a se implica în procesul electoral în calitate de funcționar electoral sau de observator al alegerilor și de a avea acces la informații. Aceasta include posibilitatea exprimării preferințelor electorale într-un mod liber și echitabil, în deplină confidențialitate. Toți cetățenii ar trebui să aibă posibilitatea de a participa efectiv la viața politică din UE. Fiecare vot contează. Și, cu toate acestea, participarea la viața politică rămâne o provocare pentru mulți.

În UE, persoanele cu handicap se confruntă în continuare cu dificultăți în exercitarea drepturilor lor electorale. Aproximativ 27 % din populația UE prezintă o formă de handicap⁽²⁾. În acest procent se încadrează persoanele cu deficiențe fizice, mintale, intelectuale sau senzoriale de lungă durată, deficiențe care, în interacțiunea cu diverse bariere, pot îngreuna participarea deplină și efectivă a persoanelor în societate, în condiții de egalitate cu restul populației.

Responsabilitatea pentru organizarea alegerilor naționale le revine statelor membre, în conformitate cu angajamentele lor internaționale. Comisia sprijină, printre altele, schimbul de bune practici, inclusiv în ceea ce privește dispozitivele de vot accesibile și ajustările specifice, precum și cum ar putea fi oferite mai multe opțiuni alegătorilor cu handicap. UE finanțează, de asemenea, organizații ale persoanelor cu handicap la nivelul UE pentru a spori gradul de sensibilizare și a oferi susținere cu privire la drepturile acestora, precum și pentru a îmbunătăți capacitatea organizațiilor membre.

Raportul⁽³⁾ privind alegerile pentru Parlamentul European din 2019 publicat de Comisie a subliniat faptul că cetățenii cu handicap întâmpină obstacole suplimentare în exercitarea drepturilor lor electorale⁽⁴⁾. Raportul a subliniat importanța eliminării acestor obstacole în perspectiva următoarelor alegeri pentru Parlamentul European.

Parlamentul European a subliniat importanța sprijinirii drepturilor de vot ale persoanelor cu handicap. În Rezoluția sa din 26 noiembrie 2020 referitoare la bilanțul alegerilor europene, Parlamentul a invitat statele membre să intensifice schimburile de bune practici pentru a îmbunătăți accesul persoanelor cu handicap la secțiile de votare. Parlamentul European a subliniat că, pentru alegătorii cu handicap,

---

¹ [Orientări politice pentru viitoarea Comisie Europeană 2019-2024.](#)

² [Statistici | Eurostat \(europa.eu\).](#)

³ [Raport privind alegerile pentru Parlamentul European din 2019.](#)

⁴ Raportul Comisiei face trimitere, de asemenea, la raportul Comitetului Economic și Social European, conform căruia este posibil ca aproximativ 800 000 de cetățeni ai UE din 16 state membre să fi fost privați de dreptul de a participa la alegerile din 2019 pentru Parlamentul European.

modalitățile practice de vot sunt la fel de importante ca accesul la informații sau accesul la secțiile de votare. În Rezoluția sa din 10 martie 2022 referitoare la Raportul privind cetățenia UE pentru anul 2020, Parlamentul a invitat Comisia și statele membre să facă schimb de bune practici și să promoveze în cadrul Rețelei europene de cooperare privind alegerile⁽⁵⁾ bunele practici referitoare la cum se poate răspunde nevoilor electorale concrete ale categoriilor dezavantajate de cetățeni, cum se poate spori gradul de participare a acestora la alegeri și cum ar putea fi impulsionați să își exercite dreptul de vot la următoarele alegeri pentru Parlamentul European.

În Rezoluția sa legislativă referitoare la propunerea de regulament al Consiliului privind alegerea membrilor Parlamentului European prin vot universal direct⁽⁶⁾, Parlamentul European a invitat statele membre să se asigure că toți cetățenii au acces la informații și la vot în condiții de egalitate, inclusiv persoanele cu handicap. Aceasta include, de exemplu, închirierea de spații adaptate atunci când structurile publice nu sunt adaptate⁽⁷⁾.

Mai recent, în rezoluția Parlamentului European din 13 decembrie 2022 referitoare la drepturile egale pentru persoanele cu dizabilități⁽⁸⁾ s-a solicitat modificarea legii electorale europene și a legilor naționale relevante pentru a se asigura faptul că toate persoanele cu handicap pot vota și pot candida la alegeri în condiții de egalitate cu restul populației. Parlamentul a subliniat că deciziile luate de statul membru de origine de a lipsi persoanele de capacitatea lor juridică din cauza dizabilității nu ar trebui să împiedice eligibilitatea cetățenilor UE în statul lor membru de reședință dacă legislația statului membru respectiv le garantează acest drept tuturor persoanelor cu dizabilități, fără restricții⁽⁹⁾.

---

⁵ Mai multe informații despre [Rețeaua europeană de cooperare privind alegerile](#) (ECNE).

⁶ [Rezoluția legislativă a Parlamentului European din 3 mai 2022 referitoare la propunerea de regulament al Consiliului privind alegerea membrilor Parlamentului European prin vot universal direct, de abrogare a Deciziei Consiliului \(76/787/ECSC, CEE, Euratom\) și a Actului privind alegerea membrilor Parlamentului European prin vot universal direct anexat la decizia respectivă \(2020/2220\(INL\) – 2022/0902\(APP\)](#).

⁷ Parlamentul a invitat, de asemenea, „statele membre să introducă măsuri pentru a maximiza accesibilitatea alegerilor pentru cetățenii cu dizabilități, care să includă, printre altele și după caz, informații referitoare la vot și la înregistrare, la secțiile de votare, la cabinele și la dispozitivele de vot, precum și la buletinele de vot; recomandă să se implementeze modalități adecvate adaptate procedurilor naționale de votare pentru a facilita votul cetățenilor cu dizabilități, cum ar fi posibilitatea de a alege secțiile de votare, secții de votare închise situate în locuri-cheie și utilizarea tehnologiilor, a formatelor și a tehnicilor de asistență precum Braille, tipărire cu caractere de mari dimensiuni, informații audio, șabloane tactile, informații ușor de citit și comunicare în limbajul semnelor; invită statele membre să permită, la cererea persoanelor cu dizabilități, ca acestea să fie asistate în procesul de votare de o persoană aleasă de ele, dacă acest lucru este necesar [...]”.

⁸ [Rezoluția Parlamentului European din 13 decembrie 2022 intitulată „Către drepturi egale pentru persoanele cu dizabilități”](#) (2022/2026 (INI).

⁹ În rezoluție s-a subliniat, de asemenea, necesitatea de a garanta dreptul de a vota independent și votul secret, de a se asigura că persoanele cu dizabilități beneficiază de condiții egale pentru

Chestiunea drepturilor de vot ale persoanelor cu handicap a fost, de asemenea, ridicată în contextul avizului Parlamentului European referitor la directivele electorale care reglementează drepturile de vot ale cetățenilor mobili ai UE. Aceasta a inclus punerea informațiilor electorale la dispoziția persoanelor cu handicap, prin aplicarea cerințelor de accesibilitate astfel cum sunt prevăzute în anexa I la Directiva (UE) 2019/882 a Parlamentului European și a Consiliului și prin utilizarea unor mijloace, moduri și formate de comunicare care pot ajuta persoanele cu handicap, cum ar fi limbajul semnelor, sistemul Braille sau un format ușor de citit⁽¹⁰⁾.

În acest aviz, Parlamentul European a invitat statele membre să prevadă modalități adaptate în funcție de procedurile lor naționale de votare pentru a ajuta cetățenii cu handicap să voteze, cum ar fi posibilitatea de a alege secțiile de votare, înființarea unor secții de votare închise situate în locuri-cheie și utilizarea tehnologiilor, a formatelor și a tehnicilor de asistare precum sistemul Braille, materiale tipărite cu caractere de mari dimensiuni, informațiile audio, șabloanele tactile, informațiile ușor de citit și comunicarea în limbajul semnelor. Parlamentul a invitat, de asemenea, statele membre să ia în considerare utilizarea unor instrumente complementare pentru a facilita votul, cum ar fi votul fizic anticipat, votul prin reprezentare și votul electronic și cel online.

La 20 martie 2019, Comitetul Economic și Social European a adoptat un raport⁽¹¹⁾ care prezintă situația actuală în ceea ce privește respectarea dreptului cetățenilor UE cu handicap de a vota la alegerile pentru Parlamentul European. În raport se menționează o serie de obstacole cu care se confruntă persoanele cu handicap în exercitarea drepturilor lor electorale. Raportul prezintă bune practici⁽¹²⁾ privind

---

desfășurarea campaniilor electorale și de a se asigura că secțiile de votare sunt accesibile pentru persoanele cu dizabilități. Partidele politice europene, naționale, regionale și locale trebuie să garanteze faptul că persoanele cu handicap beneficiază de o mai bună reprezentare pe listele electorale. Autorităților electorale desemnate ale statelor membre li s-a solicitat să colecteze date privind accesibilitatea secțiilor de votare, inclusiv indicații din care să reiasă dacă acestea sunt adaptate pentru a răspunde nevoilor persoanelor cu handicap și să raporteze aceste informații Comisiei, Consiliului și Parlamentului European cel târziu la un an după organizarea alegerilor pentru Parlamentul European.

¹⁰ [Rezoluția legislativă a Parlamentului European din 14 februarie 2023 referitoare la propunerea de directivă a Consiliului de stabilire a dispozițiilor detaliate de exercitare a dreptului de a vota și de a candida la alegerile locale de către cetățenii Uniunii care își au reședința într-un stat membru a cărui cetățenie nu o dețin \(reformare\)](#) [COM(2021) 0733 – C9-0022/2022 – 2021/0373(CNS)] și [Rezoluția legislativă a Parlamentului European din 14 februarie 2023 referitoare la propunerea de directivă a Consiliului de stabilire a dispozițiilor detaliate de exercitare a dreptului de a vota și de a candida la alegerile pentru Parlamentul European de către cetățenii Uniunii care își au reședința într-un stat membru și care nu sunt resortisanți ai acestuia \(reformare\)](#) [COM(2021) 0732 – C9-0021/2022 – 2021/0372(CNS)].

¹¹ [Raportul Comitetului Economic și Social European, Drepturile efective ale persoanelor cu handicap de a vota la alegerile pentru Parlamentul European.](#)

¹² Printre exemplele de bune practici menționate în raport se numără urnele de vot mobile pentru persoanele cu handicap (Bulgaria):

îmbunătățirea accesului la informații în perioada preelectorală, organizarea votului în secțiile de votare obișnuite, buletinele de vot și accesibilitatea. De asemenea, în raport sunt descrise soluțiile utilizate în câteva state membre, cum ar fi votul anticipat în secțiile de votare desemnate, votul prin corespondență, votul cu urna mobilă, votul prin reprezentare și votul electronic. În final, raportul descrie modalitățile care le-ar permite persoanelor internate în spitale și în instituții de îngrijire pe termen lung să voteze, dreptul persoanelor cu handicap de a vota în țările în care votul este obligatoriu și procedurile în cazul în care o persoană cu handicap trăiește într-o țară diferită de țara sa de origine.

Comitetul ONU pentru drepturile persoanelor cu handicap a recomandat ca UE să ia măsurile necesare, în cooperare cu statele sale membre și cu organizațiile reprezentative ale persoanelor cu handicap, pentru a permite tuturor persoanelor cu orice tip de handicap să își exercite dreptul de a vota și de a candida la alegeri⁽¹³⁾.

În Strategia sa privind drepturile persoanelor cu handicap 2021-2030⁽¹⁴⁾, Comisia a anunțat că va elabora un ghid de bune practici electorale care să abordeze chestiunea participării cetățenilor cu handicap la procesul electoral. Prezentul ghid a fost elaborat în strânsă cooperare cu statele membre, în cadrul Rețelei europene de cooperare privind alegerile. Ghidul se bazează pe discuțiile purtate în timpul evenimentului la nivel înalt privind alegerile organizat de Comisie în perioada 23-24 octombrie 2023⁽¹⁵⁾.

În Strategia privind drepturile persoanelor cu handicap, Comisia și-a anunțat intenția:

- **de a colabora** cu statele membre, inclusiv prin discuții specifice în cadrul Rețelei europene de cooperare privind alegerile și cu

-
- materialele informative specifice, redactate într-un limbaj simplu și în sistemul Braille (materiale video, broșuri) pentru a oferi sprijin unor grupuri specifice în diferite limbi (Belgia), proiectul-pilot privind votul electronic autonom pentru persoanele cu deficiențe de vedere (Belgia), secțiile de votare accesibile și urnele de vot în spitale, centrele de îngrijire și asistență sau instituțiile similare (Irlanda);
  - buletinele de vot în sistemul Braille (Slovacia), analiza obstacolelor cu care se confruntă politicienii cu handicap și măsurile care trebuie luate pentru ca aceștia să participe la vot și să își îndeplinească atribuțiile (Țările de Jos).

¹³ [Observațiile finale privind raportul inițial al Uniunii Europene](#) adoptate în cadrul celei de a 14-a sesiuni de la Geneva din 2015. A se vedea, de asemenea, [raportul publicat în 2023 de raportorul special al ONU pentru drepturile persoanelor cu handicap](#).

¹⁴ [O Uniune a egalității: Strategia privind drepturile persoanelor cu handicap 2021-2030](#).

¹⁵ La 25 noiembrie 2021, Comisia a prezentat un pachet de măsuri menite să consolideze democrația și să protejeze integritatea alegerilor. Pachetul a inclus o comunicare în care se anunța continuarea de către Comisie a activității Rețelei europene de cooperare privind alegerile pentru facilitarea și îmbunătățirea capacității tuturor cetățenilor UE de a-și exercita drepturile de vot, inclusiv prin sprijinirea schimbului de bune practici și a asistenței reciproce pentru a asigura alegeri libere și corecte și prin stabilirea unor referințe comune privind bunele practici pentru anumite etape ale ciclului electoral. UE s-a angajat să organizeze un eveniment la nivel înalt privind alegerile în a doua jumătate a anului 2023 și să reunească diverse autorități implicate în alegeri pentru a aborda provocările identificate în pachet.

Parlamentul European pentru a garanta drepturile politice ale persoanelor cu handicap în condiții de egalitate cu restul populației;

- **de a discuta**, în cadrul evenimentului la nivel înalt privind alegerile anunțat în Planul de acțiune pentru democrația europeană (care s-a desfășurat în perioada 23-24 octombrie 2023), practicile favorabile democrației incluzive, cu scopul ca listele de candidați să reflecte diversitatea societăților noastre;
- **de a sprijini** participarea democratică incluzivă, inclusiv pentru persoanele cu handicap, prin intermediul noului program „Cetățenie, egalitate, drepturi și valori” (CERV)⁽¹⁶⁾.

Elaborarea prezentului ghid se bazează pe activitatea Agenției pentru Drepturi Fundamentale⁽¹⁷⁾, în strânsă cooperare cu Comisia Europeană și cu Rețeaua Academică a Experților Europeni în Dizabilitate. Rețeaua a dezvoltat [28 de indicatori privind drepturile omului](#) pentru a evalua gradul de participare politică a persoanelor cu handicap din UE. Datele sunt grupate în funcție de patru teme-cheie: (1) eliminarea barierelor juridice și administrative; (2) sporirea gradului de sensibilizare cu privire la drepturi; (3) asigurarea unei mai mari accesibilități a participării politice; (4) sporirea oportunităților de participare.

Rețeaua europeană de cooperare privind alegerile a fost implicată îndeaproape în elaborarea prezentului ghid, inclusiv în cadrul unui subgrup specializat. Practicile electorale menite să răspundă nevoilor persoanelor cu handicap au figurat în mod repetat în cadrul discuțiilor care au avut loc între statele membre sub egida acestei rețele și au făcut parte integrantă din eforturile Comisiei de a ajuta persoanele să își exercite drepturile electorale⁽¹⁸⁾.

---

¹⁶ Printre exemplele de proiecte se numără:

- [The Future is Ours: Persons with Disabilities Rebuild Democracy](#) (Viitorul este al nostru: persoanele cu handicap reconstruiesc democrația).
- [Ambitions.Rights. Belonging.Keys to inclusion of people with intellectual disabilities \(Ambiții. Drepturi. Apartenență. Cheile pentru incluziunea persoanelor cu handicap intelectual\)](#).

¹⁷ În 2010, FRA a publicat raportul intitulat „Dreptul de a participa la viața politică al persoanelor cu probleme de sănătate mintală și al persoanelor cu dizabilități intelectuale”. În 2014, agenția a elaborat și a dezvoltat indicatori privind drepturile omului relevanți pentru dreptul de participare politică al persoanelor cu dizabilități. În plus, FRA a publicat cinci infografice pentru a contribui la creșterea gradului de sensibilizare în rândul principalilor actori cu privire la drepturile de vot ale persoanelor cu dizabilități. Un document publicat în 2019 analizează reformele juridice conexe din statele membre începând din 2014.

¹⁸ La 24 ianuarie 2022, statele membre au discutat despre măsuri pentru sporirea gradului de accesibilitate fizică a secțiilor de votare, despre acordarea de sprijin la fața locului, instrumentele de asistență electorală și metodele alternative de vot. La 21 septembrie 2022, un reprezentant al Forumului european al persoanelor cu handicap a prezentat Raportul pentru anul 2022 al Forumului european al persoanelor cu handicap privind participarea politică a persoanelor cu handicap. La 12 iunie 2023, Forumul european al persoanelor cu handicap a prezentat un proiect finanțat de UE care vizează creșterea ponderii persoanelor cu handicap care participă la alegerile pentru Parlamentul European din 2024.

În acest context, 22 de state membre au trimis contribuții cu privire la cadrele și practicile electorale privind participarea la alegeri a persoanelor cu handicap. Sondajul a arătat că există o multitudine de practici care contribuie la garantarea accesului la alegeri pentru toate persoanele.

Pentru a sprijini elaborarea prezentului ghid, o rețea de cadre universitare privind cetățenia a elaborat un studiu privind participarea cetățenilor cu handicap la alegeri⁽¹⁹⁾. Prezentul ghid se bazează, de asemenea, pe studiul privind participarea politică a persoanelor cu handicap⁽²⁰⁾, elaborat în 2018 și actualizat în 2021⁽²¹⁾ de o rețea academică privind drepturile care decurg din cetățenia europeană.

De asemenea, Comisia a organizat consultări ad-hoc cu grupurile care sprijină participarea cetățenilor cu handicap⁽²²⁾.

În paralel cu acest ghid, Comisia a elaborat un compendiu de practici privind votul electronic, astfel cum s-a anunțat în Planul de acțiune pentru democrația europeană⁽²³⁾ și în Strategia privind drepturile persoanelor cu handicap. Mai precis, compendiu⁽²⁴⁾ analizează aspectele legate de accesibilitate în ceea ce privește elementele de vot ale dispozitivelor de vot utilizate în secțiile de votare și interfața pentru votul online, care este, de asemenea, o metodă de vot utilă pentru persoanele cu handicap.

2. Principalele probleme cu care se confruntă cetățenii cu handicap

Este responsabilitatea statelor membre să stabilească criteriile de eligibilitate și procedurile de evaluare pentru recunoașterea statutului de persoană cu handicap. De asemenea, ele sunt responsabile cu definirea persoanelor eligibile pentru a vota și a candida la alegeri, în conformitate cu legislația UE și cu standardele internaționale relevante. Cetățenii cu handicap se confruntă cu multiple obstacole juridice, administrative și instituționale care îi împiedică să se implice activ în viața democratică. Cetățenii cu handicap intelectual se confruntă cu obstacole deosebit de importante în exercitarea drepturilor lor politice, printre care o serie de obstacole juridice și administrative. Alte caracteristici, cum ar fi vârsta și genul, precum și factori precum statutul socioeconomic și mijloacele economice reduse afectează, de asemenea, nivelurile de participare politică ale cetățenilor cu handicap. În pofida

---

¹⁹ [Studiu privind participarea cetățenilor cu handicap la alegeri](#)

²⁰ [Studiu privind participarea politică a persoanelor cu handicap.](#)

²¹ [Studiu privind participarea politică a persoanelor cu handicap. Actualizarea raportului din 2018.](#)

²² Reuniunile cu Forumul european al persoanelor cu handicap (FEPH) privind participarea politică a persoanelor cu handicap au avut loc la 16 mai și la 10 iunie 2022, precum și la 18 aprilie și 2 mai 2023. FEPH a participat la reuniunea Rețelei europene de cooperare privind alegerile din 21 septembrie 2022. Reuniuni cu reprezentanți ai Organización Nacional de Ciegos Españoles au avut loc la 10 noiembrie 2022 (comisarul Dalli), la 25 noiembrie 2022 (DG JUST) și la 7 februarie 2023 (DG JUST). La 17 noiembrie 2023, a avut loc o reuniune ad-hoc a Platformei pentru persoanele cu handicap.

²³ [Planul de acțiune pentru democrația europeană.](#)

²⁴ [Compendiu pentru votul electronic și alte practici TIC.](#)

eforturilor considerabile depuse la diferite niveluri pentru a aborda aceste probleme, cum ar fi o revizuire a cadrului de reglementare, sporirea accesibilității materialelor și structurilor electorale, trebuie depuse în continuare eforturi suplimentare pentru a sprijini exercitarea de către cetățenii cu handicap a drepturilor lor democratice și electorale⁽²⁵⁾.

Principalele preocupări reflectate în literatura de specialitate existentă și de către părțile interesate sunt legate de următoarele obstacole:

- **obstacole fizice** (inclusiv secții de votare inaccesibile, mecanisme insuficiente pentru exercitarea votului de către persoanele care locuiesc în instituții rezidențiale sau de îngrijire pe termen lung, spitale sau de către persoanele care nu își pot părăsi locuințele, obstacole în ceea ce privește mobilitatea și inaccesibilitatea materialelor utilizate în cadrul alegerilor, cum ar fi buletinele de vot, cabinele de vot sau dispozitivele electronice de vot, opțiunile limitate de vot);
- **obstacole în materie de informare** (inclusiv lipsa accesului la informații privind candidații politici și partidele politice, necunoașterea procesului electoral – unde, când și cum se votează);
- **obstacole legate de asistență** (inclusiv aranjamente limitate de asistență pentru exercitarea votului, lipsa formării personalului din secțiile de vot cu privire la modul de acordare a asistenței și limitări cu privire la persoanele care beneficiază de asistență);
- **obstacole societale** (inclusiv stereotipurile cu privire la cetățenii cu handicap, atitudinile și opiniile îngrijitorilor/asistenților, precum și disponibilitatea rețelelor de sprijin și accesul la acestea)⁽²⁶⁾.

3. Cadrul UE

3.1. Tratat

Articolul 10 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) prevede că „[î]n definirea și punerea în aplicare a politicilor și acțiunilor sale, Uniunea caută să combată orice discriminare pe motive de [...] handicap [...]”.

În temeiul articolului 19 alineatul (1) TFUE, „[f]ără a aduce atingere celorlalte dispoziții din tratate și în limitele competențelor pe care acestea le conferă Uniunii, Consiliul, hotărând în unanimitate, în conformitate cu o procedură legislativă specială și cu aprobarea Parlamentului European, poate lua măsurile necesare în vederea combaterii discriminării bazate pe [...] handicap [...]”.

În temeiul articolului 19 alineatul (2) din TFUE, „[...] Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot adopta

---

²⁵ [Studiu privind participarea politică a persoanelor cu handicap.](#)

²⁶ [Studiu privind participarea cetățenilor cu handicap la alegeri.](#)

principiile de bază ale unor măsuri de încurajare ale Uniunii, cu excepția oricărei armonizări [...], menite să susțină acțiunile întreprinse de statele membre pentru realizarea obiectivelor menționate la alineatul (1)”.

3.2. Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap

UE este parte a Convenției Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap (CNUDPH). În consecință, în limitele competențelor care i-au fost conferite Uniunii, dispozițiile acestei convenții fac parte integrantă din ordinea juridică a Uniunii.

În temeiul articolului 29 din CNUDPH, statele părți trebuie să garanteze, printre altele, că procedurile, structurile și materialele electorale sunt adecvate, accesibile, ușor de înțeles și de folosit.

CNUDPH prevede obligația statelor părți de a proteja dreptul persoanelor cu handicap să voteze în secret și fără intimidări la alegeri și referendumuri, să candideze în alegeri, să dețină efectiv un mandat și să exercite orice funcție publică la orice nivel guvernamental, facilitând folosirea tehnologiilor de asistență și a noilor tehnologii, dacă este cazul.

Statelor membre li se solicită, de asemenea, să se asigure că persoanele cu handicap își pot exprima liber voința în calitate de alegători. În acest scop și dacă este necesar, la cererea persoanelor cu handicap, statele membre trebuie să permită prezența unei persoane alese de acestea care să ofere asistență pentru exercitarea dreptului de vot.

În observația generală nr. 2 referitoare la articolul 9 din Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap, adoptată de Comitetul pentru drepturile persoanelor cu handicap⁽²⁷⁾ la 11 aprilie 2014, se menționează că este, de asemenea, important ca reuniunile politice și materialele utilizate și produse de partidele politice sau de candidații individuali care participă la alegerile publice să fie accesibile.

3.3. Carta drepturilor fundamentale a UE

Articolul 21 din Carta drepturilor fundamentale a UE („carta”) interzice discriminarea pe orice motiv, inclusiv pe criterii de handicap.

În ceea ce privește integrarea persoanelor cu handicap, articolul 26 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene prevede că Uniunea recunoaște și respectă dreptul persoanelor cu handicap de a beneficia de măsuri care să le asigure autonomia, integrarea socială și profesională, precum și participarea la viața comunității. Astfel cum a subliniat Curtea de Justiție a UE în cauza *Glatzel*⁽²⁸⁾, cauzele pot fi înaintate Curții în temeiul articolului 26 pentru interpretarea și controlul

---

²⁷ [Convenția a instituit Comitetul CNUDPH, un organism independent care supraveghează aplicarea tratatului respectiv,](#)

²⁸ [C-356/12, Glatzel.](#)

legalității actelor legislative ale UE care pun în aplicare principiul prevăzut la articolul respectiv, și anume integrarea persoanelor cu handicap.

Articolele 39 și 40 din cartă se referă la dreptul de a alege și de a fi ales în cadrul alegerilor pentru Parlamentul European și al alegerilor locale.

Articolul 53 din cartă prevede că drepturile prevăzute în aceasta se interpretează în conformitate cu dreptul internațional și cu acordurile internaționale la care Uniunea sau toate statele membre sunt părți. Printre acestea se numără Convenția europeană a drepturilor omului (CEDO) și CNUDPH. În special, dreptul la nediscriminare consacrat la articolul 21 din cartă ar trebui interpretat ținând seama de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

3.4. Legislația electorală a UE

În ceea ce privește procedura de alegere a membrilor Parlamentului European, articolul 223 alineatul (1) TFUE prevede, pe de o parte, că este de competența Parlamentului European să elaboreze un proiect pentru a stabili dispozițiile necesare care să permită alegerea membrilor săi prin vot universal direct în conformitate cu o procedură uniformă în toate statele membre sau în conformitate cu principii comune tuturor statelor membre. În al doilea rând, se precizează că responsabilitatea de a stabili aceste dispoziții îi revine Consiliului UE.

Actul electoral din 1976⁽²⁹⁾ stabilește principiile comune aplicabile alegerii membrilor Parlamentului European prin vot universal direct.

Articolul 8 alineatul (1) din acest act prevede că, sub rezerva celorlalte dispoziții, „procedura electorală este reglementată în fiecare stat membru de propriile dispoziții naționale”.

La 3 mai 2022, Parlamentul European a adoptat un proiect de act legislativ care urma să abroge actul electoral și să îl înlocuiască cu un nou regulament al Consiliului privind alegerea membrilor Parlamentului European prin vot universal direct⁽³⁰⁾. Regulamentul ar include măsuri care să permită persoanelor cu handicap să participe la procesul electoral în condiții de egalitate cu restul populației, inclusiv persoanelor private de capacitatea lor juridică⁽³¹⁾. De asemenea, în regulament se propune stabilirea unor obligații pentru statele membre de a lua măsurile adecvate pentru a ajuta persoanele cu handicap să își exercite dreptul de vot, fie în mod independent și secret, fie cu asistență din partea unei persoane la alegerea lor.

---

²⁹ [Act privind alegerea membrilor Parlamentului European prin vot universal direct. Text consolidat.](#)

³⁰ [Propunere de Regulament al Consiliului privind alegerea membrilor Parlamentului European prin vot universal direct, de abrogare a Deciziei Consiliului \(76/787/ECSC, CEE, Euratom\) și a Actului privind alegerea membrilor Parlamentului European prin vot universal direct anexat la decizia respectivă.](#)

³¹ „Toți cetățenii Uniunii cu vârsta de minim 16 ani, **inclusiv persoanele cu dizabilități, indiferent de capacitatea lor juridică**, au dreptul de a vota la alegerile pentru Parlamentul European, fără a aduce atingere ordinii constituționale în vigoare care stabilește vârsta minimă de vot la 18 sau 17 ani.”

Discuțiile interinstituționale cu privire la acest text sunt în desfășurare.

3.5. Drepturile electorale ale cetățenilor mobili ai UE

În temeiul articolului 20 alineatul (2) litera (b) și al articolului 22 din TFUE, resortisanții statelor membre ale UE se bucură, printre altele, de: (a) dreptul de a alege și de a fi aleși în Parlamentul European și (b) dreptul de a alege și de a fi aleși la alegerile locale în statul membru unde își au reședința. Aceste două drepturi sunt acordate, de asemenea, în temeiul cartei⁽³²⁾.

Articolele 20 și 22 din TFUE prevăd că cetățenii UE care își au reședința într-un stat membru și care nu sunt resortisanți ai acestuia (cetățeni „mobili” ai UE) își pot exercita aceste drepturi în aceleași condiții ca și resortisanții aceluși stat. Prin urmare, legislațiile naționale care definesc condițiile de exercitare a dreptului de vot în cadrul unei dimensiuni pur naționale ar trebui să se aplice și cetățenilor mobili ai UE în ceea ce privește alegerile locale și alegerile pentru Parlamentul European.

Directiva 93/109/CE⁽³³⁾ și Directiva 94/80/CE⁽³⁴⁾ stabilesc modalitățile de exercitare a dreptului de a alege și de a fi ales pentru Parlamentul European și la alegerile locale pentru cetățenii mobili ai UE.

La 25 noiembrie 2021, Comisia a adoptat un pachet de măsuri care să consolideze democrația și să protejeze integritatea alegerilor. Pachetul a inclus două propuneri legislative reformate care stabilesc dispoziții detaliate privind drepturile electorale ale cetățenilor mobili ai UE⁽³⁵⁾.

Aceste inițiative actualizează, clarifică și consolidează normele pentru a aborda dificultățile cu care se confruntă cetățenii mobili ai UE, inclusiv cetățenii cu handicap. Scopul este de a asigura o participare largă și favorabilă incluziunii la alegeri, de a sprijini aceste grupuri de persoane în exercitarea drepturilor lor și de a proteja integritatea alegerilor. Aceste inițiative obligă, de asemenea, statele membre să pună informațiile electorale la dispoziția cetățenilor mobili cu handicap din UE, prin utilizarea de mijloace, moduri și formate de comunicare adecvate. Ele prevăd ca cetățenii mobili ai UE să aibă acces egal la posibilitățile de vot electronic și la distanță, în aceleași condiții ca și resortisanții statului membru respectiv. Discuțiile interinstituționale cu privire la aceste texte sunt în desfășurare.

---

³² Prin urmare, orice limitare a acestor drepturi ar trebui să respecte articolul 52 din Carta drepturilor fundamentale a UE și, în special, ar trebui să fie prevăzută de lege și să respecte substanța acestor drepturi și libertăți. În plus, pot fi impuse limitări numai în cazul în care acestea sunt necesare și numai dacă răspund efectiv obiectivelor de interes general recunoscute de UE sau necesității de a proteja drepturile și libertățile celorlalți, sub rezerva principiului proporționalității.

³³ [Directiva 93/109/CE a Consiliului din 6 decembrie 1993 de stabilire a normelor de exercitare a dreptului de a alege și de a fi ales pentru Parlamentul European pentru cetățenii Uniunii care au reședința într-un stat membru în care nu sunt resortisanți. Text consolidat.](#)

³⁴ [Directiva 94/80/CE a Consiliului din 19 decembrie 1994 de stabilire a normelor de exercitare a dreptului de a alege și de a fi ales la alegerile locale pentru cetățenii Uniunii care au reședința într-un stat membru a cărui cetățenie nu o dețin. Text consolidat.](#)

³⁵ [Democrație și drepturi electorale \(europa.eu\).](#)

3.6. Transparența publicității politice

În propunerea sa privind transparența și vizarea unui public-țintă în publicitatea politică⁽³⁶⁾, care face parte din același pachet legislativ, Comisia a ținut seama, de asemenea, de necesitatea de a face accesibile persoanelor cu handicap notificările privind transparența care vor însoți materialele publicitare politice.

Discuțiile interinstituționale cu privire la acest text sunt în desfășurare.

3.7. Alte texte din legislația Uniunii

Alte texte relevante din legislația UE includ Directiva (UE) 2019/882⁽³⁷⁾ privind cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor (Actul european privind accesibilitatea), Directivele 2014/24/UE⁽³⁸⁾ și 2014/25/UE⁽³⁹⁾ ale Parlamentului European și ale Consiliului privind achizițiile publice, Directiva (UE) 2016/2102⁽⁴⁰⁾ (Directiva privind accesibilitatea site-urilor web) și Directiva 2010/13/UE⁽⁴¹⁾ (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale).

La articolul 3 punctul 1 din Actul european privind accesibilitatea, „persoanele cu dizabilități” sunt definite drept „persoane care au deficiențe fizice, mentale, intelectuale sau senzoriale de durată, deficiențe care, în interacțiune cu diverse bariere, pot îngreuna participarea deplină și efectivă a persoanelor în societate, în condiții de egalitate cu restul populației”. Comisia a propus utilizarea aceleiași definiții în propunerea sa privind cardul european pentru dizabilitate și cardul european de parcare pentru persoanele cu dizabilități⁽⁴²⁾.

---

³⁶ [Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind transparența și vizarea unui public-țintă în publicitatea politică.](#)

³⁷ [Directiva \(UE\) 2019/882 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor.](#)

³⁸ [Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE.](#)

³⁹ [Directiva 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile efectuate de entitățile care își desfășoară activitatea în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale și de abrogare a Directivei 2004/17/CE.](#)

⁴⁰ [Directiva \(UE\) 2016/2102 a Parlamentului European și a Consiliului din 26 octombrie 2016 privind accesibilitatea site-urilor web și a aplicațiilor mobile ale organismelor din sectorul public.](#)

⁴¹ [Directiva 2010/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010 privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale \(Directiva serviciilor mass-media audiovizuale\).](#)

⁴² [Propunere de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a cardului european pentru dizabilitate și a cardului european de parcare pentru persoanele cu dizabilități.](#) CJUE a analizat conceptul/definiția „handicapului” în mai multe cauze, printre care se numără: cauza C-13/05, Chacón Navas/Eurest Colectividades SA, ECLI:EU:C:2006:456; cauza C-303/06, Coleman/Attridge Law, ECLI:EU:C:2008:415; cauzele conexe C-335/11 și C-337/11, HK Danmark, acționând în numele doamnei Jette Ring/Dansk almennyttigt Boligselskab și HK

4. Standarde internaționale aplicabile statelor membre ale UE

Pe lângă CNUDPH, la care sunt părți atât UE, cât și statele sale membre, statele membre ale UE s-au angajat să respecte mai multe standarde internaționale referitoare la drepturile electorale ale persoanelor cu handicap.

Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („convenția”)⁽⁴³⁾, care consacră dreptul la alegeri libere, este, de asemenea, relevantă în contextul drepturilor electorale ale persoanelor cu handicap.

În Rezoluția 2155(2017) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei privind drepturile politice ale persoanelor cu handicap, statelor membre li se solicită să ia măsuri concrete și specifice pentru a facilita accesul la vot și participarea la alegeri pentru persoanele cu handicap⁽⁴⁴⁾.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) a analizat, în mai multe cauze, compatibilitatea dispozițiilor privind alegerile prevăzute în Convenția europeană a drepturilor omului cu privarea de dreptul de vot a persoanelor plasate sub tutelă. În cauza Alajos Kiss/Ungaria⁽⁴⁵⁾ și, mai recent, în cauza Anatoliy Marinov/Bulgaria⁽⁴⁶⁾, CEDO a concluzionat că o privare nediferențiată a drepturilor de vot, fără o evaluare judiciară individualizată și bazată exclusiv pe o handicap mintal care impune o tutelă parțială, nu poate fi considerată compatibilă cu motivele legitime pentru restricționarea dreptului de vot. CEDO nu a constatat nicio încălcare a convenției în cauzele Strøbye și Rosenlind/Danemarca⁽⁴⁷⁾ și Caamaño Valle/Spania⁽⁴⁸⁾, în care privarea de dreptul de vot a persoanelor plasate sub tutelă s-a întemeiat pe evaluări judiciare aprofundate și individualizate. CEDO a constatat, de asemenea, că nu se poate exclude faptul că neacordarea de către autorități a unui acces adecvat utilizatorilor de scaune cu roțile în secțiunile de votare ar putea afecta dreptul acestora la respectarea vieții private și de familie, astfel cum este consacrat la articolul 8 din convenție⁽⁴⁹⁾.

Danmark, acționând în numele doamnei Lone Skouboe Werge/Dansk Arbejdsgiverforening, acționând în numele societății Pro Display A/S (Ring și Skouboe Werge), ECLI:EU:C:2013:222; cauza C-363/12, Z/A Government department, The Board of management of a community school, ECLI:EU:C:2014:159; cauza C-354/13, FOA, în numele domnului Karsten Kaltoft, ECLI:EU:C:2014:2463; cauza C-395/15, Daouidi/Bootes Plus SL și alții, ECLI:EU:C:2016:917; cauza C-270/16, Ruiz Conejero, ECLI:EU:C:2018:17; cauza C-406/15 Milkova, ECLI:EU:C:2017:198.

⁴³ [Convenția europeană a drepturilor omului \(coe.int\)](http://coe.int).

⁴⁴ [Drepturile politice ale persoanelor cu handicap;o chestiune democratică.](#)

⁴⁵ [Cauza Alajos Kiss/Ungaria.](#)

⁴⁶ [Cauza Anatoliy Marinov/Bulgaria.](#)

⁴⁷ [Cauza Strøbye și Rosenlind/Danemarca.](#)

⁴⁸ [Cauza Caamaño Valle/Spania.](#)

⁴⁹ [Cauza Mólka/Polonia, 2006.](#)

Comisia de la Veneția a emis o Declarație interpretativă revizuită la Codul de bună conduită electorală cu privire la participarea persoanelor cu handicap la alegeri⁽⁵⁰⁾. Această declarație completează cele cinci principii care stau la baza moștenirii electorale europene: votul universal, egal, liber, secret și direct pentru a garanta că persoanele cu handicap își pot exercita dreptul de vot în condiții de egalitate cu restul populației.

Una dintre activitățile Biroului pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (ODHIR) al Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) constă în observarea alegerilor. Misiunile ODHIR de observare a alegerilor evaluează accesibilitatea materialelor informative, a listelor de candidați, a buletinelor de vot și a secțiilor de votare. ODHIR a făcut trimitere din ce în ce mai mult la CNUDPH în rapoartele sale de observare a alegerilor, pe lângă Documentul de la Copenhaga al OSCE și standardele Consiliului Europei, cum ar fi Codul de bună conduită electorală emis de Comisia de la Veneția și Declarația interpretativă revizuită privind participarea persoanelor cu handicap la alegeri și implicațiile jurisprudenței CEDO⁽⁵¹⁾.

5. Medii care sprijină participarea la alegeri

Pentru a sprijini participarea electorală a persoanelor cu handicap, este necesară o abordare multidimensională pentru a spori accesibilitatea în ansamblu a mediului, a serviciilor și a informațiilor cu care interacționează persoanele cu handicap.

În continuare, sunt prezentate bunele practici electorale ale statelor membre. Anexa I, care a fost elaborată pe baza acestor bune practici, oferă o listă practică de verificare a diferitelor puncte care trebuie abordate.

5.1. Elaborarea unor politici specifice

Trebuie elaborate politici specifice împreună cu diferite entități implicate, inclusiv cu autoritățile competente de la nivel național, regional și local, cu organismele de promovare a egalității și cu autoritățile electorale.

O serie de state membre au elaborat astfel de politici. De exemplu, în Țările de Jos, în 2021 și 2022, Ministerul internelor și relațiilor din regat a creat un plan de acțiune accesibil pentru vot, în colaborare cu organizațiile persoanelor cu handicap și cu alte grupuri de interese, cu Asociația municipalităților din Țările de Jos, cu Asociația pentru interesele cetățenilor din Țările de Jos, cu Consiliul electoral și cu Ministerul Sănătății, bunăstării și sportului. Planul a vizat îmbunătățirea accesibilității secțiilor de votare, furnizarea de informații cu privire la votare care să fie mai ușor de înțeles pentru toți, o mai bună informare a membrilor secțiilor de votare cu privire la

---

⁵⁰ [Declarație interpretativă revizuită la Codul de bună conduită electorală cu privire la participarea persoanelor cu handicap la alegeri.](#)

⁵¹ Pentru mai multe informații, a se vedea [articolul Elections \(Alegeri\)](#) al Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE).

accesibilitate și încurajarea partidelor politice să vorbească și să scrie într-un limbaj simplu în cadrul campaniei lor electorale.

Malta a prezentat acțiuni de sprijinire a candidaților cu handicap la alegerile locale, naționale și europene în cadrul Strategiei sale naționale privind drepturile persoanelor cu handicap pentru perioada 2021-2030. Reprezentanții Comisiei electorale, ai partidelor politice și ai candidaților cu handicap colaborează îndeaproape cu Comitetul pentru drepturile persoanelor cu handicap pentru a concepe și a pune în aplicare măsuri legislative și de politică de sprijin până în 2026.

O mare parte din activitatea desfășurată de autoritățile electorale se concentrează asupra etapei de planificare a alegerilor. Prin intermediul unei planificări cuprinzătoare și al unor politici și măsuri specifice, aceste autorități pot contribui la asigurarea caracterului incluziv al alegerilor și la sporirea participării persoanelor cu handicap, în special în cazul în care acesta este un obiectiv transversal, integrat în planurile operaționale pentru alegeri.

5.2. Sensibilizare și schimbarea atitudinilor

Statele membre au adoptat abordări diferite pentru a sprijini drepturile electorale ale persoanelor cu handicap care participă la procesul electoral. În numeroase state membre, o serie de autorități de la diferite niveluri, inclusiv organisme de promovare a egalității și autorități electorale, depun eforturi pentru a spori participarea la alegeri și gradul de sensibilizare cu privire la procesele politice în rândul persoanelor cu handicap. Aceasta presupune organizarea de reuniuni, desfășurarea de campanii de informare specifice, producerea de kituri de comunicare, pregătirea de fișe educaționale pentru vot și broșuri cu un limbaj, fotografii și diagrame ușor de citit.

În Strategia sa națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități, *O Românie echitabilă, 2022-2027*⁽⁵²⁾, România s-a angajat să desfășoare o campanie de informare a persoanelor cu dizabilități privind participarea la alegeri și referendumuri, în colaborare cu organizațiile reprezentative ale persoanelor cu handicap. Poate fi utilă sensibilizarea publicului cu ajutorul materialelor video concepute pentru persoanele cu handicap, astfel cum se procedează în Finlanda⁽⁵³⁾.

Comisia electorală nou-înființată din Irlanda, intitulată An Coimisiún Toghcháin, are o nouă funcție de educare și sensibilizare a alegătorilor, acționând pentru a spori participarea la procesele democratice din Irlanda și pentru a promova sensibilizarea cu privire la acestea. În cadrul misiunii sale de implicare publică, ea va încuraja participarea electorală a grupurilor insuficient reprezentate, cum ar fi persoanele cu handicap⁽⁵⁴⁾.

---

⁵² [Strategia națională „O Românie echitabilă”, 2022-2027 – Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități \(gov.ro\)](#).

⁵³ A se vedea, de exemplu, [Yle broadcasts municipal election debate in 'Easy Finnish \(Yle difuzează dezbaterea privind alegerile locale într-o „finlandeză ușor de înțeles”\)](#).

⁵⁴ [Comisia electorală independentă, statutară a Irlandei](#).

Alte entități desfășoară activități de sensibilizare. De exemplu, Forumul european al persoanelor cu handicap coordonează un proiect finanțat de UE, Drepturile persoanelor cu handicap la alegerile europene (DREE), care vizează sporirea participării politice a persoanelor cu handicap la alegerile pentru Parlamentul European din 2024. Împreună cu șapte asociații naționale membre, proiectul DREE capacitează și mobilizează persoane cu handicap pentru a deveni alegători, candidați și susținători ai drepturilor la vot⁽⁵⁵⁾.

În 2011, Inclusion Europe a realizat proiectul *Accommodating Diversity for Active Participation in European Elections* (Luarea în considerare a diversității pentru participarea activă în alegerile europene), finanțat în cadrul programului „Drepturi fundamentale și cetățenie”, care a sensibilizat publicul cu privire la obstacolele din calea accesibilității la alegeri a persoanelor cu handicap din Europa. De asemenea, a elaborat un ghid național⁽⁵⁶⁾ intitulat *Voting for All! Recommendations for Accessible Elections in Europe*⁽⁵⁷⁾ (Votul pentru toți! Recomandări pentru alegeri accesibile în Europa), precum și o colecție de bune practici pentru alegeri accesibile în Europa,⁽⁵⁸⁾ publicată în limbile engleză, franceză și cehă. Pentru următoarele alegeri pentru Parlamentul European, Inclusion Europe va desfășura o campanie de sensibilizare axată pe femeile cu handicap intelectual și pe participarea politică. Campania va include o serie de interviuri cu promotori ai propriilor activități, femei cu handicap din politică, pentru a obține feedbackul lor cu privire la importanța de a vota și de a fi aleasă pentru femeile cu handicap. Vor fi promovate videoclipuri privind votarea și problema tutelei și va fi sporit gradul de sensibilizare cu privire la alegeri în rândul persoanelor cu handicap prin desfășurarea unei campanii de comunicare.

5.3. Cooperarea cu organizațiile care sprijină drepturile persoanelor cu handicap

În majoritatea statelor membre, organizațiile care susțin drepturile persoanelor cu handicap sunt implicate în toate etapele ciclului electoral, printr-un dialog și o cooperare strânsă cu autoritățile relevante. De exemplu, aceste organizații sunt incluse în procesul de dezbatere și elaborare a unor noi norme privind votul asistat sau în evaluarea normelor privind asistența în legătură cu anumite alegeri.

În Croația și Spania, organizațiile persoanelor cu handicap sunt implicate în proiecte comune de sprijinire a alegătorilor cu deficiențe de vedere prin realizarea de înregistrări audio ale listelor de candidați sau de acordare de asistență alegătorilor cu deficiențe audiovizuale. Proiectele oferă acest sprijin prin intermediul unor traducători care îi însoțesc pe alegători de acasă până la secția de votare și înapoi și care le asigură interpretare în limbajul semnelor sau alte servicii de interpretare specifice și îi ajută să completeze buletinele de vot.

---

⁵⁵ [Drepturile persoanelor cu handicap la alegerile europene \(DREE\)](#).

⁵⁶ [Creating successful campaigns for more accessible elections \(Crearea unor campanii de succes pentru alegeri mai accesibile\) \(inclusion-europe.eu\)](#).

⁵⁷ [Recomandări pentru alegeri accesibile în Europa](#).

⁵⁸ [Bune practici pentru alegeri accesibile în Europa](#).

Organizațiile persoanelor cu handicap pot contribui, de asemenea, la pregătirea materialelor electorale oficiale și a cursurilor de formare, inclusiv a informațiilor specifice alegerilor într-un limbaj simplu, astfel cum se întâmplă în Lituania, Luxemburg și Portugalia, precum și a unor broșuri pentru alegători ușor de înțeles, astfel cum se întâmplă în Ungaria. De asemenea, ele desfășoară propriile inițiative de promovare a accesibilității la alegeri. De exemplu, acestea distribuie informații privind accesibilitatea secțiilor de votare și oferă cursuri de formare funcționarilor electorali cu privire la accesibilitate. Ministerul Justiției din Finlanda oferă sprijin pentru furnizarea de informații electorale persoanelor cu deficiențe de vedere, împreună cu Federația finlandeză a persoanelor cu deficiențe de vedere. În Spania, procedura de votare accesibilă pentru persoanele cu deficiențe de vedere care utilizează sistemul de citire și scriere Braille este pusă în aplicare în cooperare cu ONCE [organizația națională a nevăzătorilor din Spania⁽⁵⁹⁾]. Cooperarea dintre autoritățile spaniole și organizațiile persoanelor cu handicap în vederea eliminării obstacolelor întâmpinate în timpul proceselor electorale a condus, de asemenea, la utilizarea unor indicatoare de semnalizare accesibile în cadrul secțiilor de votare și a unui manual ușor de citit pentru membrii secțiilor de votare.

În mai multe state membre, accesibilitatea secțiilor de votare este evaluată pe baza unor liste de verificare create în comun de autoritățile competente și de organizațiile persoanelor cu handicap sau elaborate chiar de respectivele organizații. Aceste organizații pot oferi, de asemenea, sprijin autorităților prin elaborarea de chestionare, astfel cum procedează în Letonia, de orientări, astfel cum se procedează în Belgia și România, precum și prin emiterea de recomandări, colectarea și transmiterea de feedback cu privire la accesibilitatea secțiilor de votare și a materialelor electorale. De asemenea, ele pot fi implicate în inspectarea secțiilor de votare pentru a stabili dacă sunt accesibile, astfel cum se procedează în Lituania.

Alte state membre, cum ar fi Croația, Irlanda, România și Spania, și-au oficializat cooperarea cu organizațiile persoanelor cu handicap, fie prin încheierea unor acorduri specifice, fie prin înființarea de grupuri de lucru.

În urma acordului semnat în 2021 între Ministerul Internelor din Spania și asociația *Plena Inclusión España* (Integrare deplină Spania), a fost lansat un proiect-pilot⁽⁶⁰⁾ privind indicatoare de semnalizare accesibile în cursul ultimelor alegeri locale din 2023⁽⁶¹⁾. Acesta a implicat distribuirea de afișe pentru a promova accesibilitatea cognitivă (pentru persoanele cu handicap intelectual și persoanele în vârstă) în locurile de votare din orașul Madrid, un proiect care a inclus, de asemenea, colaborarea cu delegația guvernamentală din Madrid. Proiectul, pus în aplicare și în cadrul ultimelor alegeri parlamentare, a inclus un total de șapte pictograme concepute de *Plena Inclusión* pentru a facilita accesul în locurile de desfășurare a

---

⁵⁹ [Site-ul ONCE](#).

⁶⁰ [Accesibilitatea](#). Elecciones Generales Julio 2023.

⁶¹ 28 mai 2023;

alegerilor, precum și un ghid⁽⁶²⁾. Se preconizează că acest proiect va fi extins la alte orașe în cadrul viitoarelor cereri de propuneri.

5.4. Sporirea gradului de accesibilitate și de ușurință de utilizare a clădirilor

Majoritatea statelor membre au adoptat cerințe specifice pentru a se asigura că persoanele cu handicap pot avea acces în clădiri. Clădirile trebuie să fie utilizate în condiții de siguranță și fără a obstrucționa accesul persoanelor cu deficiențe fizice. O clădire este accesibilă dacă poate fi utilizată în mod convenabil, sigur și independent de către orice persoană, inclusiv de către persoanele cu handicap sau de către grupurile care au nevoie de mijloace sau aranjamente tehnice speciale. Clădirile și infrastructura trebuie să aibă cel puțin o cale accesibilă, care să asigure un acces sigur și confortabil pentru persoanele cu mobilitate redusă.

5.5. Formare și sprijin specific pentru funcționarii electorali

În mai multe state membre, orientările și manualele pentru funcționarii din secțiile de votare, elaborate de obicei în colaborare cu organizațiile persoanelor cu handicap, oferă informații cu privire la facilitarea exercitării votului pentru persoanele cu handicap, inclusiv primirea și acordarea de asistență alegătorilor cu handicap, adaptate tipului lor de handicap. Funcționarii din secțiile de votare sunt, de asemenea, instruiți cu privire la modul în care pot intra în contact cu persoanele cu handicap și le pot ajuta să își exercite dreptul de vot, în mod independent sau asistat⁽⁶³⁾. Danemarca elaborează, de asemenea, chestionare pentru testarea cunoștințelor funcționarilor electorali cu privire la modul de acordare de asistență alegătorilor. În Țările de Jos, persoanele cu handicap se pot oferi să fie voluntari în secțiile de votare și să gestioneze activitatea secțiilor⁽⁶⁴⁾. Croația asigură cursuri de formare pentru funcționarii electorali cu privire la acordarea de asistență alegătorilor cu handicap și publică informații specifice privind procedurile de vot pentru persoanele cu handicap, materiale care sunt distribuite comisiilor electorale.

Spania oferă sprijin specific persoanelor cu deficiențe de vedere, de auz sau intelectuale, cu finanțare din fonduri publice. Acesta include manuale ușor de citit și un serviciu gratuit cu sistem cu buclă inductivă magnetică în secția de votare pentru persoanele cu deficiențe de auz (utilizatori de aparate auditive) care au fost numiți drept membri ai secției de votare (atât membri titulari, cât și membri supleanți). De asemenea, asigură un serviciu gratuit de interpretare în limbajul semnelor pentru persoanele cu deficiențe de auz care au fost desemnate drept funcționari ai secțiilor de votare și pentru persoanele cu deficiențe de vedere și cognitive, la cererea acestora⁽⁶⁵⁾.

---

⁶² [Guía para señalar los colegios electorales.](#)

⁶³ De exemplu, Belgia, Estonia, Croația, Cipru, Danemarca, Irlanda, Lituania, Portugalia, România, Spania, Suedia.

⁶⁴ [Alegeri accesibile și favorabile incluziunii în Țările de Jos.](#)

⁶⁵ Aceste servicii pot fi solicitate de la Comisia electorală regională, în scris și în termen de șapte zile de la notificarea numirii lor.

6. Informarea persoanelor cu handicap pe parcursul ciclului electoral

6.1. Accesibilitatea comunicărilor oficiale

Majoritatea statelor membre (inclusiv Austria, Belgia, Bulgaria, Cehia, Franța, Germania, Ungaria, Irlanda, Italia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Țările de Jos, Portugalia, România, Spania, Suedia) elaborează și distribuie materiale educaționale pentru alegători și furnizează informații electorale, inclusiv pentru grupuri specifice de alegători, cum ar fi persoanele cu handicap. Ele furnizează informații privind alegerile în diferite formate, cum ar fi materiale video, materiale audio, materiale tipărite cu caractere de mari dimensiuni, pliante, fișuici și broșuri redactate într-un limbaj ușor de citit, în sistemul Braille și cărți audio „Daisy”.

Site-urile web care oferă informații despre alegeri trebuie să respecte cerințele internaționale în materie de accesibilitate, cum ar fi Orientările privind accesibilitatea conținutului web⁽⁶⁶⁾. Site-urile web devin din ce în ce mai accesibile în toate statele membre. În unele cazuri, alegătorii pot raporta deficiențe în ceea ce privește accesibilitatea unui astfel de conținut prin intermediul unui formular de contact, astfel cum se întâmplă în Germania.

Unele state membre lucrează, de asemenea, la formate digitale specifice, cum ar fi videoclipuri și aplicații, pentru a contribui la incluziunea persoanelor cu handicap și la eliminarea obstacolelor. În alte țări, cum ar fi Cehia, broșurile includ coduri QR care trimit la modele de buletine de vot și la materiale video în limbajul semnelor pentru persoanele cu deficiențe de auz. Finlanda deschide o linie telefonică de asistență pentru alegeri și un serviciu pe WhatsApp înainte de fiecare scrutin. Grecia oferă un serviciu online „*Află unde trebuie să votezi*”, unde alegătorii pot completa un formular cu informații cu caracter personal de bază și pot primi automat informații cu privire la secția de votare la care vor vota, inclusiv adresa și o hartă de acces la secția de votare. În Lituania, materialele video legate de alegeri elaborate sau comandate de Comisia Electorală Centrală sunt difuzate pe canalele de televiziune și portalurile de știri naționale și traduse în limbajul semnelor.

În mai multe state membre, cum ar fi Franța și Grecia, organizațiile de radiodifuziune sunt încurajate să își facă accesibile publicului larg toate emisiunile electorale: programele de știri TV, dezbaterile între candidați, programele și documentarele privind campaniile electorale și candidați. Aceste organizații pot asigura accesibilitatea prin adăugarea subtitrării (simultană pentru transmisiile în direct) și a interpretării în limbajul semnelor. Autoritatea franceză de reglementare în domeniul mass-mediei a publicat un ghid cu exemple concrete care vizează îmbunătățirea calității vizuale a interpretării în limbajul semnelor⁽⁶⁷⁾. Furnizorii francezi de servicii de televiziune cu o audiență medie anuală de peste 2,5 % din audiența totală trebuie să ofere acces la toate programele de știri electorale persoanelor cu deficiențe de auz,

---

⁶⁶ [Orientări privind accesibilitatea conținutului web 2 - Prezentare generală a Inițiativei privind accesibilitatea site-urilor web \(Web Accessibility Initiative - WAI\) - W3C.](#)

⁶⁷ [Guide de mise en image de la Langue des signes française](#) (Ghid privind utilizarea limbajului francez al semnelor, în imagini).

asigurând subtitrare sau interpretare în limbajul semnelor. Pentru alegerile prezidențiale din Franța, toți candidații trebuie să furnizeze spoturi TV accesibile, cel puțin cu subtitrări, chiar dacă unii candidați asigură și interpretarea în limbajul semnelor ⁽⁶⁸⁾. O autoritate independentă responsabilă cu stabilirea regulilor campaniei în mass-media verifică respectarea acestei obligații ⁽⁶⁹⁾. Alți furnizori francezi de servicii de televiziune au obligația de a facilita accesul (prin subtitrare sau prin limbajul semnelor) pentru persoanele cu deficiențe de auz la principalele programe de știri electorale în perioadele de vizionare de vârf și trebuie să asigure accesibilitatea dezbaterilor între candidați. Candidații invitați să vorbească pe platformele de televiziune pot, de asemenea, să verifice dacă respectivele canalele de difuzare asigură efectiv aceste caracteristici de accesibilitate⁽⁷⁰⁾.

Mai multe state membre (cum ar fi Estonia, Germania, Ungaria și Lituania) fac schimb de informații cu privire la accesibilitatea secțiilor de votare prin intermediul aplicațiilor de hărți digitale, pe site-urile web ale autorităților electorale sau prin notificarea privind desfășurarea alegerilor trimisă alegătorilor.

În Germania, informațiile furnizate alegătorilor cu privire la amplasarea secțiilor de votare conțin mai multe pictograme care descriu configurația secției de votare și includ numere de telefon.

Țările de Jos oferă un instrument online⁽⁷¹⁾ pentru a localiza secțiile de votare accesibile pentru persoanele cu handicap. Instrumentul are criterii de căutare diferite, inclusiv dispozitive de ajutor vizual, aparate auditive, dispozitive acustice adecvate pentru persoanele cu deficiențe de auz și alte facilități accesibile.

Franța utilizează, de asemenea, panouri de informare în exterior pentru a indica locul și programul de funcționare al secțiilor de votare, care trebuie să respecte cerințe specifice pentru a asigura lizibilitatea și vizibilitatea informațiilor.

În Spania, secțiile de votare trebuie să fie semnalizate în mod corespunzător, inclusiv să se menționeze spațiile accesibile disponibile și programul de funcționare.

În Ungaria, campaniile de informare a alegătorilor includ notificări individuale pentru alegători și mesaje personalizate pentru persoanele cu handicap. La cererea alegătorilor, se pun la dispoziție broșuri pentru alegători într-un limbaj ușor de înțeles și însoțite de materiale ușor de citit.

Țările de Jos oferă municipalităților și altor parteneri un set de instrumente digitale care conține o serie de instrumente de comunicare pentru alegătorii cu handicap. Setul oferă informații cu privire la facilitățile disponibile în secțiile de votare, astfel

---

⁶⁸ [Présidentielle 2022:comment l'Arcom renforce l'accessibilité de la campagne électorale](#) (Alegerile prezidențiale din 2022: eforturile ARCOM pentru a spori accesibilitatea campaniei electorale).

⁶⁹ [Autorité de régulation de la communication audiovisuelle et numérique](#) (Autoritatea de reglementare a comunicațiilor audiovizuale și numerice din Franța).

⁷⁰ [Le vote des personnes en situation de handicap: l'accessibilité des opérations de vote. Les élections en France](#) (Votul persoanelor cu handicap: accesibilitatea votului. Alegerile din Franța).

⁷¹ Site-ul web [Alle stembureaus in Nederland](#) conține informații cu privire la amplasarea secțiilor de votare și la măsura în care acestea sunt (foarte) accesibile.

Încât alegătorii să își poată exprima votul în mod independent. De asemenea, oferă informații cu privire la alegeri într-un limbaj accesibil și în limbajul semnelor prin intermediul unui site web dedicat. Setul de instrumente conține, de exemplu, și o versiune digitală a buletinului de vot. Pentru toate materialele de comunicare privind alegerile, el pune accentul pe comunicarea vizuală, în măsura posibilului, și pe utilizarea unui limbaj clar. Au fost elaborate și puse la dispoziție materiale de comunicare pentru persoanele cu handicap, în colaborare cu grupurile de interes. Acestea cuprind instrucțiuni privind modul de votare utilizând un model de buletin de vot, un pliant și un ziar electoral pentru alegătorii cu tulburări cognitive (ușoare), un infografic privind mijloacele de sprijin disponibile în secțiunile de votare, videoclipuri informative în limbajul semnelor, o versiune accesibilă digital a buletinului de vot și o dovadă de reprezentare prin mandat disponibilă online, informații privind facilitățile în materie de accesibilitate disponibile în secțiunile de votare pe un site web dedicat. În plus, unele municipalități organizează un vot-test în perioada premergătoare alegerilor pentru a le oferi alegătorilor posibilitatea de a-și „exersa” votul și pentru a le permite să voteze în mod independent în ziua alegerilor.

Spania pune la dispoziție un număr de telefon gratuit de tip „asistență pentru clienți”, destinat persoanelor care intenționează să utilizeze procedura de votare accesibilă – sistemul de citire și scriere Braille. Prin acest serviciu de asistență telefonică sunt furnizate și informații cu privire la candidații electorali și la alte aspecte ale procedurii de votare.

Suedia pune la dispoziție un site web „vorbitor” pentru persoanele cu deficiențe de vedere și pentru persoanele cu dificultăți de citire a textului (de exemplu, persoanele cu dislexie), astfel încât acestea să poată asculta informații citite cu voce tare.

6.2. Accesibilitatea publicității politice

În Franța, candidații sunt invitați să pună la dispoziție toate documentele campaniei electorale (de exemplu, pliante) simultan pe suport de hârtie tipărit, pe un site web [care îndeplinește cerințele de accesibilitate⁽⁷²⁾] și într-un format accesibil cu valoare probatorie, în conformitate cu criteriile de accesibilitate prevăzute în Legea privind egalitatea de drepturi și șanse din 2005. Documentele respective trebuie să fie puse la dispoziție și într-o versiune ușor de citit și inteligibilă. Aceste materiale trebuie să fie disponibile de la începutul campaniei electorale până la încheierea procesului de vot⁽⁷³⁾.

În mai multe state membre, cum ar fi Ungaria și Spania, sponsorii trebuie să se asigure că publicitatea politică este accesibilă. În Lituania, începând cu 2019, pentru

---

⁷² RGAA: référentiel général d'amélioration de l'accessibilité, décret No 2009-546 du 14 mai 2009 modifié en septembre 2019 (RGAA: Cadrul general de referință pentru îmbunătățirea accesibilității, Decretul nr. 2009-546 din 14 mai, modificat în septembrie 2019).

⁷³ [Le vote des personnes en situation de handicap: l'accessibilité des opérations de vote. Les élections en France](#) (Votul persoanelor cu handicap: accesibilitatea votului. Alegerile din Franța).

fiecare scrutin, Comisia Electorală Centrală informează candidații ca, atunci când își pregătesc materialele electorale, să țină seama de nevoile alegătorilor cu handicap.

În Spania, organizațiile politice trebuie să se asigure că activitățile lor publice sunt accesibile persoanelor cu handicap și să furnizeze informații accesibile, ori de câte ori este posibil. Acestea includ pagini web, materiale tipărite în formate accesibile persoanelor cu handicap, servicii de asistență telefonică și formate audiovizuale. Posturile publice de televiziune și radio naționale trebuie să pună la dispoziție spații gratuite pentru publicitatea politică a candidaților, partidelor politice, federațiilor, coalițiilor și grupurilor de alegători, care să răspundă nevoilor specifice de accesibilitate ale persoanelor cu handicap.

Pentru alegerile pentru Parlamentul European din 2019, Asociația pentru nevăzători și persoane cu deficiențe de vedere din Germania a testat ușurința de utilizare și lizibilitatea materialelor utilizate în campania electorală pentru utilizatorii unui cititor de ecran. Asociația a clasificat materialele în funcție de criteriile stabilite și a transmis rezultatele acestei evaluări partidelor politice care au avut candidați la alegeri⁽⁷⁴⁾.

7. Proiectare universală și amenajări corespunzătoare în cursul ciclului electoral – proceduri, echipamente și materiale

7.1. Proceduri de înregistrare

Utilizarea procedurilor de înregistrare în procesul electoral, indiferent de scopul lor, oferă oportunități esențiale pentru facilitarea interacțiunilor dintre persoanele cu handicap și autoritățile competente, inclusiv prin diferite instrumente și mijloace accesibile, cum ar fi formularele accesibile pe suport de hârtie și în format digital. În cazul în care înregistrarea se face în persoană, accesibilitatea locurilor de înregistrare și a informațiilor este esențială.

În majoritatea statelor membre, înregistrarea alegătorilor la alegerile naționale se realizează automat. Două state membre, Cipru și Irlanda, utilizează înregistrarea activă a alegătorilor, în timp ce alte state membre utilizează instrumente online pentru a înregistra preferința sau dreptul la o anumită procedură de vot, cum ar fi votul prin corespondență sau votul prin intermediul urnelor mobile. Pentru a facilita utilizarea acestor instrumente, statele membre au adoptat cerințe de accesibilitate și s-au asigurat că conținutul online este accesibil pe o serie de dispozitive. De asemenea, au elaborat formulare simplificate într-un limbaj clar și axat pe utilizatori. În Cipru, birourile administrațiilor districtuale care se ocupă de cererile de înscriere pe listele electorale sunt accesibile persoanelor cu handicap. Furnizarea de informații accesibile privind înregistrarea alegătorilor, astfel cum a fost realizată de mai multe state membre, cum ar fi Luxemburg, este, de asemenea, esențială pentru facilitarea acestui proces.

---

⁷⁴ [Ceremonia de acordare a certificatului - Asociația germană pentru persoanelor nevăzătoare și cu deficiențe de vedere.](#)

În unele state membre, candidații pot beneficia de sprijin specific, cum ar fi acordarea unor granturi de valoare mică pentru interpretarea în limbajul semnelor și transport, care poate facilita depunerea documentelor în cazul în care documentele trebuie depuse exclusiv în persoană. În alte state membre, cum ar fi România⁽⁷⁵⁾, candidații au, de asemenea, posibilitatea, de a strânge semnături de sprijin prin mijloace electronice.

7.2. Sporirea accesibilității secțiilor de votare, a cabinelor și a urnelor de vot

Majoritatea statelor membre au adoptat numeroase cerințe pentru a se asigura că persoanele cu handicap pot vota în secțiile de votare. Cerințele acoperă diferite aspecte ale procesului de votare și interacțiunile cu alegătorii cu handicap în spațiile de votare, materialele electorale și personalul electoral⁽⁷⁶⁾. Printre aceste aspecte se numără sosirea și intrarea în secția de votare, identificarea alegătorilor, semnarea pe o listă electorală, fie olograf, fie electronic, intrarea în cabina de vot, votarea pe buletine de vot în format tipărit sau pe dispozitive electronice de vot, introducerea în urna de vot a buletinului de vot pe suport de hârtie și ieșirea din secția de votare. Mai multe state membre au pus la dispoziție orientări detaliate și liste de verificare, elaborate adesea în comun cu organizațiile pentru persoanele cu handicap, care acoperă criterii ce variază de la accesibilitatea mijloacelor de transport public până la existența sau nu a unor politici privind rampele de acces și acordarea de prioritate la coadă. De exemplu, Malta facilitează votul persoanelor cu handicap prin acordarea de prioritate la coadă (într-un anumit interval de timp) la secțiile de votare la care sunt înregistrate.

În unele state membre, cum ar fi Austria⁽⁷⁷⁾ și Ungaria, fiecare municipalitate trebuie să asigure cel puțin o secție de votare fără obstacole. În alte state membre, este obligatorie asigurarea accesibilității tuturor secțiilor de votare, cum ar fi în Franța, Țările de Jos, Spania și Slovenia. Alte state membre, cum ar fi Grecia, impun, în cadrul Planului național de acțiune pentru persoanele cu handicap, crearea la nivel de municipalitate (administrație locală de la primul nivel) a unui registru al clădirilor accesibile, care sunt utilizate și ca secții de votare. În alte state membre, cum ar fi Irlanda, funcționarii electorali trebuie să ia măsurile necesare pentru a se asigura că secțiile de votare sunt accesibile; printre aceste măsuri se numără punerea la

---

⁷⁵ În cazul alegerilor parlamentare.

⁷⁶ Austria, Belgia, Bulgaria, Germania, Danemarca, Estonia, Franța, Finlanda, Grecia, Ungaria, Irlanda, Italia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Țările de Jos, Polonia, Portugalia, România, Spania, Suedia și Slovenia.

⁷⁷ În temeiul Legii de modificare a drepturilor de vot din 2023 (*Wahlrechtsänderungsgesetz 2023*), începând cu 2024, toate secțiile de votare trebuie să îndeplinească condițiile-cadru prevăzute la articolul 6 „*Bundes-Behindertengleichstellungsgesetz*” (Legea federală privind egalitatea de șanse pentru persoanele cu handicap). În temeiul acestei dispoziții, toate secțiile de votare ar trebui să fie complet accesibile pentru persoanele cu handicap, cu condiția ca acest lucru să fie fezabil tehnic. În orice caz, în fiecare clădire în care se înființează o secție de votare trebuie să existe cel puțin o secție de votare cu cabine de vot accesibile persoanelor cu handicap. Începând cu 2028, toate secțiile de votare din Austria (inclusiv cabinetele de vot) trebuie să fie complet accesibile, fără nicio excepție.

dispoziție în fiecare secție de votare a unei mese și a unui scaun adecvate, situate astfel încât să se asigure confidențialitatea votului și să se asigure o poziție mai convenabilă pentru alegătorii care sunt utilizatori de scaune cu roțile, care au un handicap fizic, o deficiență de vedere sau alegătorii mai în vârstă.

În mai multe state membre, locurile de parcare de lângă secțiile de votare trebuie să respecte cerințe stricte în ceea ce privește semnalizarea și suprafața, cum ar fi în Belgia, Luxemburg și Țările de Jos. Secțiile de votare trebuie să fie accesibile prin intermediul mijloacelor de transport public. Persoanele cu handicap, inclusiv utilizatorii de scaune cu roțile, trebuie să aibă posibilitatea de a intra, a se deplasa și a ieși din secțiile de votare în condiții normale, dacă este necesar, prin efectuarea unor modificări temporare sau permanente (precum în Belgia, Germania, Danemarca, Estonia, Franța, Finlanda, Irlanda, Lituania, Luxemburg, Țările de Jos, România, Suedia și Slovenia). Printre aceste măsuri se numără utilizarea în principal a clădirilor cu un singur etaj, a ușilor cu deschidere largă, acționate în mod automat sau cu ușurință, a rampelor cu înclinație redusă, a balustradelor continue, a unor zone de manevră plane în fața ușilor, a unor coridoare suficient de largi, a unor rute neobstrucționate, a unor sisteme de iluminare corespunzătoare, a scaunelor în zona de așteptare, a unor indicatoare de semnalizare adaptate, a unor căi de ghidare, a unor indicatoare codificate în culori și a altor mijloace adecvate de ghidare a alegătorilor cu deficiențe de vedere. Alte state membre, cum ar fi Franța, Danemarca, Luxemburg, Țările de Jos și Spania, permit, de asemenea, accesul în clădiri al persoanelor cu handicap însoțite de câini-ghid sau de câini de asistență.

Unele state membre, cum ar fi Belgia, Spania⁽⁷⁸⁾ și România⁽⁷⁹⁾, au stabilit prin lege specificațiile tehnice ale cabinelor de vot. Cabinele de vot trebuie să fie proiectate astfel încât să răspundă nevoilor persoanelor cu handicap, în special ale utilizatorilor de scaune cu roțile. În Luxemburg, Franța și Italia, de exemplu, una dintre cabinele instalate în fiecare secție de votare trebuie să fie proiectată pentru a permite accesul persoanelor cu handicap. Respectiva cabină trebuie să aibă o dimensiune minimă, să fie amplasată într-o zonă care să permită un spațiu suficient de întoarcere și să aibă anumite caracteristici, cum ar fi bare orizontale de sprijin, mese sau etajere montate la o anumită înălțime sau reglabile, cu suficient spațiu pentru picioare, și să fie prevăzută cu iluminat adecvat. Unele state membre, cum ar fi Țările de Jos, pun la dispoziție și dispozitive de citit prevăzute cu lupă și cu sistem de iluminat. Alte instrumente utilizate pentru a vota, cum ar fi stilourile sau creioanele, trebuie să fie ușor accesibile persoanelor cu handicap.

Accesibilitatea urnelor de vot este, de asemenea, importantă atunci când alegătorii trebuie să își introducă ei înșiși buletinele de vot în urnă. Urnele de vot trebuie să fie ușor de distins și amplasate într-o zonă care să permită accesul liber și un spațiu de

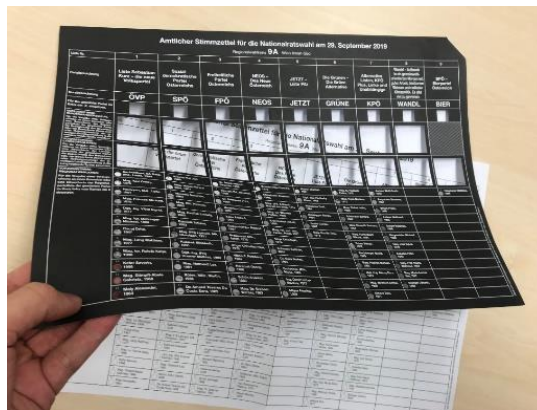
---

⁷⁸ În temeiul [Ordinului INT/511/2022 din iunie 3](#), care modifică dispozițiile [Decretului regal 605/1999 din aprilie 16 privind reglementarea complementară a proceselor electorale](#), cabinele de vot trebuie să fie pe deplin accesibile.

⁷⁹ [Hotărârea Autorității Electorale Permanente nr. 44/2016 privind setul de condiții minimale pe care trebuie să le îndeplinească locațiile în care funcționează secțiile de votare, precum și dotarea minimală a acestora.](#)

manevră suficient. Fanta urnei de vot și comenzile dispozitivelor de vot electronic trebuie amplasate la o anumită înălțime. Trebuie să se pună la dispoziție o platformă pentru persoanele care nu pot ajunge la fanta urnei, respectând în același timp cerințele de siguranță. În Franța, de exemplu, legislația prevede că urnele de vot din fiecare secție de votare trebuie să fie accesibile și utilizatorilor de scaune cu rotile.

În unele state membre (cum ar fi Estonia), secțiile de votare sunt dotate cu mese și ecrane care le permit alegătorilor să completeze buletinul de vot stând așezați pe un scaun sau din scaunul cu rotile. Se pun la dispoziție lupe pentru a-i ajuta pe alegători să completeze buletinul de vot și să citească lista candidaților. Sunt disponibile servicii de traducere la distanță în limbajul semnelor, care permit alegătorilor ce utilizează limbajul semnelor să comunice mai ușor cu membrii comisiei electorale districtuale. În Franța, pentru a permite persoanelor nevăzătoare sau cu deficiențe de vedere să semneze în mod corect pe listele electorale sau pe fișele de prezență, se recomandă utilizarea unui instrument pentru semnare cu o culoare contrastantă (o riglă din plastic, de mici dimensiuni, prevăzută cu un orificiu pentru însemnări).

Modelul buletinului de vot utilizat în Austria.

7.3. Sporirea accesibilității buletinelor de vot pe suport de hârtie

În Austria, Danemarca⁽⁸⁰⁾, Ungaria, Luxemburg⁽⁸¹⁾, Germania, Slovenia, Irlanda, Portugalia și Spania, secțiile de votare trebuie să dispună de modele speciale pentru buletinele de vot pe suport de hârtie, inclusiv în sistemul Braille. În Țările de Jos și Malta, aceste modele sunt însoțite, de asemenea, de suport audio sau de materiale explicative pe suport de hârtie, cum ar fi în Portugalia și Spania, care explică modul de utilizare a șablonului, modul în care este structurat buletinul de vot, candidații și partidele care candidează în alegeri și orificiul din șablon care trebuie utilizat pentru fiecare candidat.

⁸⁰ Numai în cadrul referendumurilor, unde se poate vota doar cu „Da” sau „Nu”.

⁸¹ În colaborare cu Centre pour le développement des compétences relatives à la vue (CDV), în ziua scrutinului, guvernul va pune la dispoziția alegătorilor cu deficiențe de vedere un model de vot tactil. Acest model de vot tactil va fi disponibil la fiecare secție de votare și poate fi, de asemenea, comandat de către alegător direct de la CDV pentru a-i fi pus la dispoziție în cazul în care a optat pentru votul prin corespondență.

În Irlanda, pentru utilizarea modelului în sistemul Braille se acordă asistență prin intermediul unei linii telefonice unde alegătorii pot suna pentru a asculta formatul buletinului de vot și ordinea candidaților. În Austria, în urma modificărilor legislative recente, buletinul de vot a fost îmbunătățit prin tăierea oblică a colțului paginii pentru persoanele cu deficiențe de vedere și, de asemenea, se intenționează să se introducă un model de card de vot. Cehia furnizează coduri QR pe instrucțiunile de vot anexate la buletinele de vot trimise prin poștă, codurile QR corespunzând unor materiale video realizate în limbajul semnelor. În mai multe state membre, cum ar fi Belgia și Țările de Jos, sunt puse la dispoziția alegătorilor cu handicap instrumente de asistare, cum ar fi lupe pentru citit.

În Danemarca, alegătorii care au nevoie de asistență pentru a-și exprima votul în mod independent pot utiliza mijloace tehnice, cum ar fi un pix negru mai gros care îi ajută să vadă rubrica de pe buletinul de vot care trebuie bifată, o lupă care mărește caracterele de pe buletinul de vot și facilitează citirea acestuia, precum și o lampă LED pentru un iluminat mai bun, utilă oricărei persoane cu vedere slabă. Alegătorul poate controla luminozitatea, culoarea și energia luminoasă a lămpii. Aceste instrumente sunt completate de TVCI (televiziune cu circuit închis), care este un tip special de lupă ce amplifică buletinul de vot pe un ecran și unde alegătorul poate regla dimensiunea și contrastul caracterelor. În plus, trebuie să existe o masă reglabilă, care să permită alegătorilor să completeze buletinul de vot din scaunul cu roțile.

Dosare de buletine de vot utilizate în Lituania.

Lituania pune la dispoziție dosare din hârtie marcate în sistemul Braille, pe care alegătorii pot așeza buletinele de vot standard pe suport de hârtie. În Malta, fiecare secție de votare este echipată cu un dispozitiv de redare audio care citește conținutul buletinului de vot. În Țările de Jos, cetățenii care votează din străinătate utilizează un buletin simplificat. Ei pot alege dacă doresc să primească buletinul de vot prin poștă sau prin e-mail. Buletinul de vot este însoțit de un document cu partidele și candidații. Listele de candidați în format de mari dimensiuni sunt afișate în toate secțiile de votare.

În Țările de Jos, alegătorii cu tulburări cognitive pot primi (în afara cabinei de vot) o explicație a modului în care trebuie completat buletinul de vot. Numeroase municipalități și organizații ale societății civile organizează cursuri de formare în

materie de vot înainte de alegeri. În plus, alegătorii cu tulburări cognitive pot vizualiza explicații pe un site web⁽⁸²⁾.

În Țările de Jos, este în curs de elaborare un nou buletin de vot. Acest nou buletin de vot va răspunde mai bine și nevoilor persoanelor cu handicap. Caracterele sunt mai mari și mai ușor de citit. Vor fi adăugate logourile partidelor politice, pentru a spori gradul de vizibilitate și a facilita identificarea acestora. Pentru noul buletin de vot, se elaborează și un model universal pentru persoanele cu deficiențe de vedere. Scopul este ca municipalitatea să dispună de cel puțin un astfel de model, însoțit de un difuzor. România a analizat, de asemenea, cea ar putea face pentru a simplifica buletinele de vot pe suport de hârtie prin utilizarea doar a unei singure coli de hârtie, ceea ce ar putea îmbunătăți accesibilitatea generală, inclusiv pentru alegătorii cu deficiențe de vedere⁽⁸³⁾.

7.4. Sporirea accesibilității dispozitivelor electronice de vot

Pentru alegerile locale din 2018 și alegerile federale din 2019, Belgia a dezvoltat un proiect-pilot pentru a utiliza, pe lângă computerele pentru votul electronic, un modul audio care să permită persoanelor cu deficiențe de vedere să voteze în mod independent. Acest proiect-pilot a fost elaborat în strânsă cooperare cu organizațiile persoanelor cu handicap și cu asociațiile care reprezintă persoanele cu deficiențe de vedere. Din motive logistice, acest proiect nu a putut fi aplicat pe scară largă.

În Bulgaria, dispozitivele electronice de vot au devenit obligatorii în secțiile de votare din țară și din străinătate cu cel puțin 300 de alegători. Interfața constă într-un ecran tactil. După ce un alegător votează, dispozitivul imprimă ca dovadă un document pe care alegătorul îl verifică. Acest lucru permite și o numărare manuală a voturilor în cazul pierderii voturilor stocate electronic. Codul electoral din Bulgaria prevede ca dispozitivele electronice de vot să fie concepute, utilizate și întreținute într-un mod care să asigure, printre altele, un acces ușor și inteligibil la mecanismele și metodele de votare electronică, inclusiv un acces simplificat pentru alegătorii cu deficiențe de vedere sau deficiențe motorii.

De la intrarea în vigoare a Legii de modificare ZVDZ-C la 20 mai 2017, dispozitivele de vot pentru alegătorii cu handicap nu mai sunt utilizate pentru alegerile și referendumurile din Slovenia⁽⁸⁴⁾. Legislația a fost modificată pentru a se asigura că toate secțiile de votare sunt pe deplin accesibile persoanelor cu handicap. De asemenea, legiuitorul a urmat exemple din alte țări⁽⁸⁵⁾ și a permis persoanelor cu handicap să voteze prin corespondență, pe lângă votul în secțiile de votare.

---

⁸² [Cum se desfășoară votul?](#)

⁸³ [Studiu comparativ privind practicile și instrumentele tehnice utilizate de către alte state pentru accesibilizarea proceselor electorale pentru persoanele cu dizabilități](#) elaborat de Autoritatea Electorală Permanentă.

⁸⁴ Legiuitorul a luat în considerare amploarea utilizării dispozitivelor de vot la fiecare scrutin, costurile de la buget aferente utilizării aparatelor de vot și reglementările din alte state membre ale UE.

⁸⁵ Votul prin corespondență, astfel cum se prevede în legislația austriacă.

7.5. Metode de vot complementare

Mai multe state membre permit alegătorilor care nu se pot prezenta la o secție de votare în ziua alegerilor să voteze anticipat, fie de acasă, fie de la un spital (precum în Danemarca, Malta și Portugalia), fie de la o secție de votare deschisă înainte de ziua alegerilor (ca în Austria, Danemarca, Germania, Estonia, Finlanda, Letonia, Lituania, Malta, Portugalia, Slovenia și Suedia).

Persoanele cu handicap au opțiunea de a vota la o secție de votare accesibilă în mai multe state membre, cum ar fi Austria, Belgia, Danemarca, Germania, Ungaria, Irlanda, Italia, Letonia, Lituania și România⁸⁶). În Țările de Jos, alegătorii nu sunt repartizați la o anumită secție de votare. Cu ajutorul legitimației de vot, aceștia pot vota la orice secție de votare din localitatea lor. Secții speciale de votare sunt organizate în spitale și/sau în alte instituții de îngrijire din statele membre, cum ar fi Croația, Estonia, Irlanda, Malta și Țările de Jos.

În unele state membre (cum ar fi Croația, Danemarca, Cehia, Slovenia și Suedia) este disponibil votul în afara secției de votare, fie la parterul secției de votare, fie la intrarea în secția de votare.

Votul cu urne mobile, ceea ce înseamnă că urnele de vot sunt aduse la locul unde se află alegătorul (domiciliu, spital sau orice alt loc) de către un funcționar al administrației responsabile cu organizarea alegerilor, este o metodă utilizată în mai multe state membre (cum ar fi Austria, Bulgaria, Cehia, Danemarca, Estonia, Croația, Ungaria, Italia, Irlanda, Letonia, Lituania, Portugalia, România, Slovenia și Suedia). Unele state membre, inclusiv Finlanda, Luxemburg⁽⁸⁷⁾, Italia (unele municipalități), Portugalia și Polonia, asigură alegătorilor, inclusiv persoanelor cu handicap, chiar și transport gratuit către secțiile de votare în condiții specifice. Belgia oferă, de asemenea, sprijin pentru transportul către secțiile de votare.

Persoanele cu handicap pot beneficia de asistență în timpul procesului de votare în fiecare stat membru. Există unele diferențe în ceea ce privește persoanele care pot asista alegătorul și condițiile pe care trebuie să le îndeplinească votantul. În majoritatea statelor membre, cum ar fi Austria, Belgia, Danemarca, Germania, Ungaria, Spania, Slovenia și Suedia, alegătorii cu handicap pot fi asistați de orice persoană în care au încredere, fără restricții.

Votul prin corespondență, fie pe teritoriul țării, fie din străinătate, este disponibil în 20 de state membre. Practicile de vot prin corespondență la nivel național variază de la un stat membru la altul. Numai unele state membre, cum ar fi Germania și Spania, permit tuturor alegătorilor să voteze prin corespondență. În state membre precum

---

⁸⁶ Alegerile prezidențiale.

⁸⁷ Utilizatorii serviciului special de transport Adapto care dețin un card Adapto se pot deplasa la secția de votare utilizând serviciul Adapto. Deplasările către și de la secția de votare nu vor fi deduse din cota anuală de deplasări Adapto de care beneficiază. Pentru a solicita un astfel de serviciu, utilizatorii pot apela serviciul mobiliteit.lu la numărul de telefon 2465-2465 sau pot face o rezervare utilizând aplicația mobilă adapto.lu și selectând „Elections/Wahlen”.

Austria, Irlanda, Lituania, Țările de Jos și Slovenia, această metodă se limitează la anumite grupuri, cum ar fi alegătorii cu handicap sau alegătorii din străinătate.

Votul online este disponibil în Estonia, unde alegătorii pot alege să meargă la o secție de votare în ziua alegerilor sau să voteze pe un site web în perioada alegerilor. Legea electorală din Estonia prevede că aplicația pentru votare trebuie să ofere sprijin persoanelor cu deficiențe de vedere. Această cerință este îndeplinită în practică, permițând respectivului grup de persoane să își exercite dreptul de vot fără asistență.

În Franța, votul online este utilizat pentru a alege reprezentanți ai cetățenilor francezi care locuiesc în străinătate în timpul alegerilor legislative și consulare. Pentru a vota online, alegătorii francezi trebuie să aibă reședința oficială în străinătate și să fie înscrși pe o listă electorală consulară. De asemenea, ei trebuie să figureze pe listă cu o adresă de e-mail și un număr de telefon valabile pentru a primi identificatorul de utilizator (prin e-mail) și parola (prin SMS). Nu este necesară nicio altă formalitate⁽⁸⁸⁾. La alegerile prezidențiale din 2022, alegătorii francezi din străinătate au putut vota online timp de cinci zile consecutive. Site-ul Ministerului Europei și Afacerilor Externe a publicat o serie de întrebări și răspunsuri legate în mod specific de votul online.

În 2023, Germania a utilizat votul online pentru alegerile privind politica socială, un vot pentru alegerea consiliului care supraveghează fondurile naționale de asigurări de sănătate și de pensii. Aproximativ 22,3 milioane de alegători au avut opțiunea de a vota online sau cu buletine de vot tradiționale prin corespondență pe parcursul unei perioade de votare de 51 de zile⁽⁸⁹⁾.

Votul prin reprezentare este utilizat în Belgia, Franța, Țările de Jos și Polonia. În Belgia și Polonia, votul prin reprezentare este disponibil pentru alegătorii care nu se pot deplasa la o secție de votare din motive de boală sau infirmitate, din cauza unei stări de sănătate precare sau din cauza bătrâneții, printre aceste persoane putându-se număra și persoane cu handicap. Toți alegătorii pot vota prin reprezentare în Franța și Țările de Jos. Alegătorii suedezi pot vota prin curier, votul pregătit de alegător fiind transportat la secția de votare de către o altă persoană.

7.6. Accesul la soluționarea litigiilor electorale

Mai multe state membre au luat măsuri specifice pentru ca persoanele cu handicap să aibă acces la sistemul de justiție, cum ar fi furnizarea de informații în formate accesibile sau punerea la dispoziție a unor formate specifice, inclusiv metode digitale de depunere a plângerilor⁽⁹⁰⁾. Accesibilitatea soluționării litigiilor electorale implică, de asemenea, asigurarea accesibilității mecanismelor de depunere a plângerilor, precum și a locurilor de desfășurare a audierilor sau de soluționare a litigiilor.

---

⁸⁸ [Présentation du vote par internet. Ministère de l'Europe et des Affaires étrangères](#) (Prezentarea votului prin internet. Ministerul Europei și Afacerilor Externe din Franța).

⁸⁹ [Votul online conferă forță alegerilor privind politicile sociale din Germania.](#)

⁹⁰ [Tabloul de bord privind justiția în UE din 2022.](#)

În cadrul Strategiei sale naționale privind drepturile persoanelor cu dizabilități, România s-a angajat să publice în formate accesibile modele pentru cererile și plângerile legate de drepturile electorale. Lituania a pus în aplicare un sistem informatic accesibil pentru soluționarea litigiilor electorale, care poate fi utilizat de alegători pentru a depune plângeri. În Spania, alegătorii pot depune plângeri cu privire la locurile de votare care nu respectă cerințele de accesibilitate. În Irlanda, membrii birourilor electorale se ocupă de orice problemă legată de accesibilitatea locului de votare și au responsabilitatea de a organiza evenimente electorale în fiecare circumscripție.

7.7. Colectarea de date privind participarea la alegeri a persoanelor cu handicap

Este important să se colecteze statistici privind participarea cetățenilor cu handicap la alegeri pentru a verifica măsura în care aceștia își pot exercita drepturile electorale în mod eficace. Acest lucru poate contribui la evaluarea măsurilor puse în aplicare pentru persoanele cu handicap și ar putea oferi soluții mai eficiente. În mod similar, datele defalcate privind handicapul sunt utile pentru a contribui la campaniile de sensibilizare la nivelul UE și la nivel național cu privire la alegeri, sporind aria de acoperire și eficacitatea acestora.

Procesele de înregistrare utilizate în alegeri, inclusiv înregistrarea alegătorilor, înregistrarea candidaților, acordarea accesului la proceduri speciale de vot sau înregistrarea prezenței alegătorilor la secția de votare, pot oferi autorităților posibilitatea de a colecta informații cu privire la circumscripțiile electorale în care trăiesc alegătorii cu handicap, numărul de alegători cu handicap din diferite circumscripții și tipul de amenajări de care au nevoie pentru a participa la vot în condiții de egalitate cu ceilalți alegători.

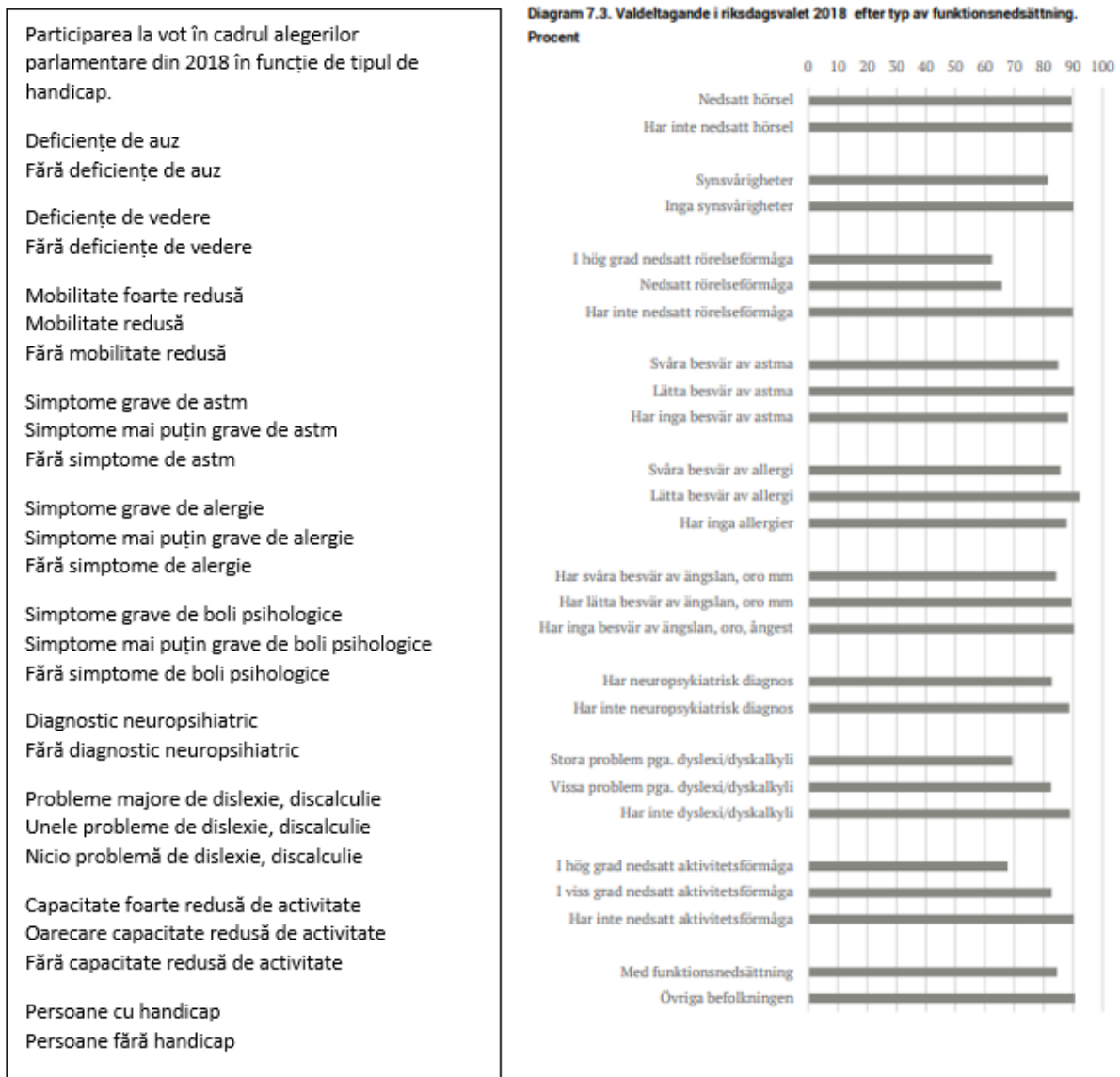
Colectarea de date statistice defalcate în funcție de tipul de handicap sau efectuarea de sondaje cu privire la o serie de factori legați de persoanele cu handicap și accesibilitatea la sondajele de opinie pot ajuta autoritățile electorale să își distribuie resursele într-un mod mai eficient. Punerea în comun a resurselor și a datelor obținute de la toate autoritățile relevante, inclusiv prin combinarea informațiilor statistice cu datele administrative privind handicapul și incluziunea, oferă o imagine mai exactă a sprijinului de care au nevoie persoanele cu handicap pentru a-și exercita drepturile electorale în mod eficace.

Orice prelucrare a datelor cu caracter personal trebuie să se efectueze în deplină conformitate cu Regulamentul general privind protecția datelor (RGPD). Datele privind sănătatea, cum ar fi datele cu caracter personal privind handicapul unei persoane, reprezintă o categorie specială de date cu caracter personal care beneficiază de protecție specială în temeiul regulamentului menționat.

De exemplu, România efectuează o agregare a datelor privind participarea persoanelor cu handicap la alegeri, comparând numărul de persoane care dețin un certificat de handicap cu numărul de alegători. Acest demers are la bază un acord oficializat între Autoritatea Electorală Permanentă și Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități și asigură respectarea cerințelor privind protecția datelor.

Suedia colectează date statistice privind participarea persoanelor cu handicap la alegeri (astfel cum se arată în figura de mai jos).

Mai multe state membre, cum ar fi Ungaria și Spania, colectează date privind alegătorii care solicită acces la modalități speciale de vot. Începând cu 2016, Lituania a înființat un registru electronic al persoanelor cu drept de vot la domiciliu, inclusiv al alegătorilor cu handicap și cu vârsta de peste 70 de ani. În Luxemburg, colectarea acestor date este deosebit de relevantă, deoarece participarea la alegeri este obligatorie pentru toți alegătorii înregistrați până la vârsta de 75 de ani. Luxemburg desfășoară, de asemenea, sondaje pentru a colecta date cu privire la o serie de factori legați de persoanele cu handicap și de accesibilitatea alegerilor.

7.8. Monitorizarea și evaluarea accesibilității alegerilor

Perioada ulterioară unui scrutin este, de obicei, consacrată analizei măsurii în care alegerile s-au desfășurat fără probleme și în mod credibil și evaluării modului în care au fost puse în aplicare normele și au fost utilizate resursele. Mai multe state

membre (Lituania, România și Suedia) solicită în mod special autorităților electorale să evalueze modul în care s-a desfășurat procesul electoral. Noua comisie electorală din Irlanda are competența legislativă de a efectua evaluări după încheierea scrutinului. Aceste evaluări vor analiza sprijinul acordat de membrii birourilor electorale și de președinții birourilor electorale (care supraveghează secțiile de votare pe parcursul unui scrutin) pentru facilitarea exercitării votului de către alegătorii nevăzători, aflați în incapacitate și analfabeți la secțiile de votare. Spania pregătește chestionare pentru a evalua conformitatea alegerilor cu cerințele de accesibilitate și rapoarte privind accesibilitatea după fiecare proces electoral. Aceasta numește responsabili în materie de accesibilitate pentru alegeri în cadrul fiecărei delegații (19) și subdelegații (52) guvernamentale, care răspund de accesibilitate în cadrul tuturor proceselor electorale, acționează ca interlocutori ai Ministerului Internelor și asigură, de asemenea, monitorizarea rapidă a tuturor incidentelor legate de accesibilitatea alegerilor. Țările de Jos efectuează evaluări și sondaje postelectorale similare. În Țările de Jos, alegătorii pot utiliza linia telefonică „Votare fără limite” (*Meldpunt Onbeperkt Stemmen*) pentru a raporta experiențe pozitive sau negative și pentru a formula sugestii de îmbunătățire a accesibilității alegerilor.

În Franța, accesibilitatea alegerilor este monitorizată în timpul alegerilor și evaluată după alegeri. Monitorizarea în timpul alegerilor este efectuată de un organism independent, de Consiliul consultativ național pentru persoanele cu handicap și de organizațiile societății civile. Evaluările lor sunt publicate online⁹¹). După alegeri, Ministerul Internelor, responsabil cu organizarea alegerilor, și Comitetul național pentru persoanele cu handicap evaluează, împreună cu organizațiile societății civile și cu partidele politice, ce a funcționat în organizarea alegerilor și ce ar putea fi îmbunătățit înainte de următoarele alegeri.

Comisia publică, de asemenea, un raport după fiecare scrutin pentru Parlamentul European, care acoperă problemele cu care se confruntă persoanele cu handicap.

8. Considerații finale

Egalitatea și nediscriminarea, precum și integrarea persoanelor cu handicap sunt valori fundamentale ale UE și constituie drepturi fundamentale prevăzute în Carta drepturilor fundamentale a UE. În martie 2021, pentru a promova o Uniune a egalității, Comisia a prezentat o nouă Strategie ambițioasă privind drepturile persoanelor cu handicap pentru perioada 2021-2030. Strategia își propune să îmbunătățească viețile persoanelor cu handicap, inclusiv să garanteze faptul că acestea pot participa la alegeri în condiții de egalitate cu restul populației.

Deși statele membre au recunoscut și au luat din ce în ce mai mult în considerare importanța asigurării accesului egal la alegeri pentru cetățenii cu handicap, UE a

---

⁹¹ [Observatoire de l'accessibilité des campagnes électorales et des scrutins de 2022](#) (Observatorul accesibilității campaniilor electorale și al alegerilor din 2022).

adoptat, de asemenea, mai multe acte legislative și standarde privind accesibilitatea care pot fi utile ca referințe pentru integrarea caracteristicilor de accesibilitate în diferitele etape ale proceselor electorale.

Prezentul ghid de bune practici electorale a fost elaborat pentru a sprijini schimburile de bune practici și de expertiză între statele membre și, în general, pentru a sprijini eforturile acestora de a se asigura că cetățenii cu handicap își pot exercita în mod eficace drepturile electorale.

Printre principalele măsuri luate de statele membre se numără⁽⁹²⁾:

- metode de votare anticipată și proceduri alternative de vot, inclusiv votarea anticipată în persoană, votul prin corespondență, votul online, votul cu urna mobilă, votul în afara secțiilor de votare, schimbarea sau alegerea secțiilor de votare, votul asistat de o persoană aleasă în mod liber de alegător;
- stabilirea unor modalități specifice de vot pentru a se asigura că persoanele care locuiesc în instituții rezidențiale sau de îngrijire pe termen lung, persoanele internate în spitale sau persoanele care nu își pot părăsi domiciliul nu își pierd dreptul de vot, acordând o atenție specială instituțiilor rezidențiale cu regim închis;
- punerea la dispoziție a unei game largi de instrumente de asistență, cum ar fi sistemul Braille, coduri QR, ghiduri în format tipărit cu caractere mari, ghiduri audio și ghiduri ușor de citit, plicuri în sistemul Braille, șabloane tactile, lupe, sisteme de iluminat suplimentar, ustensile și timbre;
- standarde pentru furnizarea de asistență umană, prin interpretare telefonică sau prin semne, precum și asigurarea transportului accesibil la secția de votare;
- proceduri simplificate pentru solicitarea de facilități.

S-ar putea acorda mai mult sprijin pentru practicile care se axează pe asigurarea votului independent și secret al persoanelor cu handicap, de exemplu prin utilizarea unui model în sistemul Braille care poate fi plasat pe deasupra buletinului de vot pentru a vota. Acest lucru ar putea completa practicile care permit alegătorilor să fie asistați de alte persoane pentru a-și exprima votul.

Autoritățile naționale pot, de asemenea, să ia în considerare în continuare nevoile specifice ale cetățenilor care suferă de afecțiuni mintale care le pot afecta experiența de a vota, inclusiv depresia și anxietatea, fie pe termen lung, fie temporar⁽⁹³⁾.

Accesibilitatea nu se rezumă la măsurile practice. Ea include mediul social în care persoanele se implică în procesul electoral. Sunt necesare cercetări suplimentare cu privire la acest fenomen. De asemenea, ar putea fi avute în vedere activități și măsuri de politică suplimentare cu privire la modul în care membrii personalului secțiilor de votare ar putea oferi sprijin cetățenilor cu handicap (dincolo de acordarea de asistență acestora atunci când li se solicită) și la modul în care aceștia pot crea un

---

⁹² Majoritatea măsurilor sunt benefice pentru accesul la alegeri al tuturor grupurilor, inclusiv al persoanelor în vârstă.

⁹³ A se vedea, de exemplu, recenta Lege privind reforma electorală din Irlanda (2022).

mediu favorabil incluziunii. Exemplele includ orientări de natură lingvistică (astfel cum se subliniază în orientările Franței pentru mass-media) pentru comunicarea cu cetățenii cu handicap în calitate de alegători sau candidați, acțiuni de creare a unui mediu social pentru a sprijini participarea politică, în special pentru candidații politici⁽⁹⁴⁾, precum și crearea de rețele, programe de mentorat și canale care să ofere informații cetățenilor cu handicap cu privire la aceste oportunități și să sprijine participarea lor electorală.

Un limbaj clar și materiale de comunicare accesibile sunt, de asemenea, importante pentru a combate informarea greșită și dezinformarea, deoarece persoanele cu handicap pot fi expuse în mod deosebit acestor riscuri. Pandemia de COVID-19 a determinat modificări ale procedurilor de vot, cum ar fi creșterea utilizării votului prin corespondență sau a opțiunilor de votare de la distanță, ceea ce este posibil să fi condus la dezvoltarea unor practici de sprijinire a accesibilității electorale pentru persoanele cu handicap.

Ar putea fi dezvoltate în continuare campanii de sensibilizare și alte acțiuni de sensibilizare cu privire la drepturile electorale ale persoanelor cu handicap pentru a sprijini sporirea gradului de sensibilizare în general în rândul funcționarilor electorali, al observatorilor electorali, al partidelor politice și al publicului în ansamblu. Există un nivel de conștientizare în documentele oficiale, având în vedere că o serie de exemple arată orientări privind utilizarea unui limbaj și a unor categorii specifice, inclusiv orientări pentru organizatorii alegerilor, ceea ce pare de preferat. Printre acestea se numără furnizarea de informații cu privire la tipul de handicap care se încadrează în categoria „cetățeni cu handicap” și dezvoltarea acestor informații în cooperare cu organizațiile reprezentative ale persoanelor cu handicap (astfel cum s-a întâmplat în Belgia, Finlanda și Letonia).

Cursuri de formare eficace acoperă aspecte cum ar fi o prezentare sintetică a drepturilor electorale ale persoanelor cu handicap, practicile și locurile de votare accesibile, amenajările corespunzătoare disponibile pentru persoanele cu handicap, modul de sprijinire a alegătorilor cu handicap și planurile de urgență, în cazul în care apar probleme. În plus, cursurile de formare ar putea include o analiză a autoevaluării, testarea și certificarea, pentru a identifica unghiurile moarte sau lipsa de înțelegere a informațiilor. Un bun exemplu în acest sens este Danemarca, unde funcționarii electorali (și alte persoane) răspund la un chestionar pentru a-și verifica cunoștințele cu privire la informații.

Ori de câte ori este posibil, măsurile puse în aplicare ar putea garanta că cetățenii cu handicap beneficiază de o experiență electorală comparabilă, în cea mai mare măsură posibilă, cu cea a altor cetățeni. Acest lucru ar putea depăși simpla facilitare a accesului sub o anumită formă. Printre exemple se numără existența unui registru electoral automat (cum se întâmplă în majoritatea statelor membre), astfel încât „înscriserea” pentru a vota să nu fie necesară, sau proceduri simplificate de înregistrare, precum cele din Irlanda; luarea unei serii de măsuri privind accesibilitatea în secțiile de votare, mai degrabă decât asigurarea unor forme

---

⁹⁴ A se vedea propunerea României de modificare legislativă pentru acordarea de sprijin financiar.

alternative de vot (cum ar fi votul prin corespondență) care nu oferă sentimentul de participare la viața publică în aceeași măsură. Aceste măsuri ar putea include și recrearea unei atmosfere similare celei dintr-o secție de votare în alte contexte, cum ar fi posibilitatea ca cetățenii cu handicap care trăiesc în centre de îngrijire să voteze într-o anumită zi în propriul mediu (de exemplu, „secțiile de votare închise” din Polonia).

Seturile de date actuale nu acoperă în mod specific problemele cu care s-ar putea confrunta cetățenii cu handicap atunci când își exercită drepturile electorale. Colectarea mai multor informații statistice cu privire la cetățenii cu handicap (precum în Suedia și România) ar oferi autorităților o mai bună înțelegere a modului în care experiențele electorale ar putea varia în funcție de formele de handicap și a modului în care aceste informații ar putea fi utilizate pentru a concepe în comun proiecte de cercetare care să adapteze colectarea datelor la respectivele experiențe. Printre exemplele pozitive se numără testarea de noi instrumente/tehnologii de vot, prin implicarea unor cetățeni cu nevoi diferite în materie de accesibilitate, pentru a explora potențialele consecințe nedorite sau nevoile nesatisfăcute; elaborarea unor instrumente cantitative care să permită agregarea și analiza constatărilor pe baza diferitelor tipuri de handicap, utilizând rezultatele cercetării calitative care oferă informații aprofundate cu privire la experiența trăită a persoanelor, pentru a înțelege mai bine modul în care acestea ar dori să participe la viața publică și politică. Orice prelucrare a datelor cu caracter personal în scopuri statistice trebuie efectuată în deplină conformitate cu RGPD.

Pentru a răspunde în mod eficient nevoilor cetățenilor cu handicap într-un context electoral, ar putea fi utilizate măsuri standard pentru a se evalua atât măsura în care există inegalități în ceea ce privește accesul la vot, cât și eficacitatea oricăror soluții adoptate pentru a reduce aceste inegalități.

Organizațiile reprezentative ale persoanelor cu handicap ar putea fi consultate atunci când sunt în curs de pregătire măsuri menite să sprijine participarea la alegeri a persoanelor cu handicap.

În decembrie 2024, Comisia va emite recomandări cu privire la asigurarea unor procese electorale favorabile incluziunii și reziliente în Uniune, care să includă măsuri de promovare a accesibilității alegerilor pentru persoanele cu handicap.

În cadrul Rețelei europene de cooperare privind alegerile vor avea loc discuții suplimentare pe tema alegerilor favorabile incluziunii persoanelor cu handicap.

Anexa 1 – Cadru care le permite persoanelor cu handicap să aibă acces la alegeri

Când?	Ce anume?
Înainte de alegeri	- Elaborarea de planuri de acțiune pentru persoanele cu handicap, inclusiv liste de verificare pentru alegeri accesibile, și implicarea organizațiilor reprezentative ale persoanelor cu handicap în pregătirea unor astfel de planuri.

Când?	Ce anume?
	<ul style="list-style-type: none"> - Asigurarea accesului persoanelor cu handicap la informațiile electorale, în moduri și formate multiple și accesibile. - Asigurarea accesibilității site-urilor web ale autorităților electorale. - Desfășurarea de activități de sensibilizare, de formare și de educare, inclusiv în cooperare cu organizațiile reprezentative ale persoanelor cu handicap. - Selectarea unor spații pentru secțiile de votare care să fie accesibile, inclusiv prin utilizarea listelor de verificare elaborate împreună cu organizațiile reprezentative ale persoanelor cu handicap. - Conceperea unor buletine de vot ușor de citit și utilizarea unor instrumente de asistare. - Proiectarea unor secții de votare care să fie accesibile nu doar din perspectiva accesibilității fizice. - Asigurarea echipării dispozitivelor electronice de vot cu un software care poate încorpora cu ușurință caracteristici de accesibilitate. - Proiectarea de cabine și urne de vot accesibile unei game largi de alegători. - Achiziționarea de instrumente pentru îmbunătățirea accesibilității, cum ar fi lupe, lămpi, modele tactile și/sau în sistemul Braille pentru buletinele de vot pe suport de hârtie, autocolante tactile pentru urnele de vot, pixuri de mari dimensiuni, materiale tipărite cu caractere mari, fișiere audio [și anume DAISY⁽⁹⁵⁾], fișiere video cu transcriere completă, subtitrare, interpretare în limbajul semnelor. - Asigurarea unor metode de vot complementare și a altor modalități specifice, inclusiv votul prin corespondență și online, votul anticipat, votul cu urna mobilă, votul în afara secțiilor de votare, votul prin reprezentare și opțiunea de a alege o altă secție de votare. - Integrarea aspectelor legate de handicap în manualele destinate funcționarilor electorali. - Consultarea organizațiilor reprezentative ale persoanelor cu handicap atunci când sunt elaborate normele electorale și implicarea acestora în elaborarea codurilor de conduită, inclusiv a practicilor favorabile incluziunii pentru întocmirea listelor de candidați.
Pe parcursul alegerilor	<ul style="list-style-type: none"> - Asigurarea de cursuri de formare pentru funcționarii electorali cu privire la modul în care pot acorda asistență persoanelor cu handicap pe parcursul procesului de votare. - Sporirea gradului de sensibilizare în rândul autorităților electorale și al altor autorități relevante. - Diseminarea informațiilor electorale în moduri și formate multiple și accesibile. - Asigurarea accesibilității dezbaterilor și evenimentelor electorale.

⁹⁵ [Forumul european pentru publicații favorabile incluziunii.](#)

Când?	Ce anume?
	<ul style="list-style-type: none"> - Susținerea accesibilității publicității politice, inclusiv în cooperare cu organizațiile reprezentative ale persoanelor cu handicap și asigurarea de cursuri de formare furnizorilor de servicii mass-media. - Acordarea de sprijin candidaților cu handicap, inclusiv prin punerea la dispoziție a unor interpreți în limbajul semnelor, și organizarea de dezbateri în formate accesibile. - Acordarea de sprijin persoanelor cu handicap pentru a participa în calitate de funcționari electorali, inclusiv prin asigurarea accesului la servicii de interpretare în limbajul semnelor. - Sprijinirea participării alegătorilor, inclusiv prin acordarea de asistență pe parcursul votării de către o persoană aleasă de ei și prin punerea în aplicare a unor politici privind acordarea de prioritate la coadă. - Anunțarea rezultatelor alegerilor în formate accesibile. - Asigurarea accesibilității procedurilor de soluționare a litigiilor electorale pentru persoanele cu handicap. - Acordarea de sprijin în ceea ce privește observarea alegerilor de către persoanele cu handicap și observarea accesibilității alegerilor.
După alegeri	<ul style="list-style-type: none"> - Colectarea de date privind participarea la alegeri a persoanelor cu handicap. - Evaluarea accesibilității alegerilor și implicarea organizațiilor reprezentative ale persoanelor cu handicap în această evaluare. - Analizarea obstacolelor juridice, instituționale și administrative. - Analizarea accesibilității site-urilor electorale, inclusiv în cooperare cu organizațiile reprezentative ale persoanelor cu handicap. - Publicarea rezultatelor evaluării în formate accesibile. - Simplificarea, automatizarea și asigurarea accesului la diferitele procese de înregistrare prealabilă, inclusiv înregistrarea alegătorilor, modalitatea de solicitare a anumitor facilități și acordarea accesului persoanelor cu handicap la documentele de care au nevoie. - Consolidarea parteneriatelor dintre autoritățile electorale, organizațiile reprezentative ale persoanelor cu handicap și alte părți interesate, pentru a aborda lacunele identificate legate de accesibilitatea mediului electoral în ansamblu.

Anexa 2 – Exemple de liste de verificare pentru evaluarea accesibilității secțiilor de votare

a) Estonia

Criterii evaluate	Da	Nu
Transportul public și locurile de parcare		
Clădirea în care se află secția de votare este accesibilă cu mijloace de transport public		

Clădirea dispune de spații de parcare pentru vehiculele persoanelor cu handicap		
Accesul fără obstacole din zona de parcare la intrarea principală a clădirii		
Calea de acces și intrarea în clădire		
Traseele către clădire și intrarea principală sunt semnalizate		
Intrarea în clădire este accesibilă cu ajutorul unei rampe de acces		
Rampa este prevăzută cu balustrade și are o suprafață antiderapantă		
Rampa are o lățime suficientă (minimum 1,1 m)		
Utilizatorii de scaune cu roțile pot trece în mod independent pragul ușii clădirii		
Ușa exterioară a clădirii se deschide automat sau poate fi deschisă cu ușurință		
Ușa exterioară este deschisă, mai exact nu este încheiată sau nu este prevăzută cu un interfon pentru a se deschide		
Calea de acces către locul de votare din clădire		
Locul de votare se află la același etaj cu intrarea principală în clădire		
Locul de votare (dacă nu se află la același etaj cu intrarea principală) este accesibil prin intermediul unui ascensor sau al unei rampe		
Traseul de la intrarea principală la locul de votare are o lățime suficientă (minimum 1,5 m)		
Calea de acces către locul de votare nu prezintă obstacole, inclusiv praguri de uși, care să împiedice accesul cu scaune cu roțile		
Ușile interioare ale clădirii se deschid automat sau pot fi deschise cu ușurință		
Traseul către locul de votare este semnalizat		
Spațiul interior al clădirii este suficient de bine iluminat		
Deplasarea în secția de votare		
În secția de votare există suficient spațiu pentru deplasarea scaunelor cu roțile și a altor mijloace de mobilitate		
Secția de votare este prevăzută cu scaune pentru alegătorii care trebuie să se odihnească		
Secția de votare este suficient de bine iluminată		

b) Finlanda⁽⁹⁶⁾

Sosirea la secția de votare	Da	Nu
Secția de votare este ușor accesibilă și există o stație pentru mijloacele de transport public în apropierea secției de votare?		
Vehiculele de escortare (de exemplu, taxiuri pentru persoanele cu handicap) au acces până în apropierea intrării?		
Există locuri de parcare accesibile în apropierea secției de votare (lățimea de 3 600 mm și lungimea de 5 000 mm)?		
Este semnalizat drumul către intrare?		
Drumul către intrare este ușor de identificat și cu o suprafață netedă, rezistentă și antiderapantă?		

⁹⁶ [Invalidiliitto, „Äänestyspaikkojen esteettömyyden tarkistuslista”.](#)

Sosirea la secția de votare	Da	Nu
Declivitățile traseului nu sunt mai mari de 5 % (1:20)?		
Intrare		
Există indicatoare clare pentru trasee accesibile în secția de votare?		
Există o rampă de acces cu o înclinație de până la 8 % și o lățime de cel puțin 900 mm de-a lungul treptelor de la intrare?		
Treptele și rampele sunt prevăzute cu balustrade pe ambele părți?		
Există o platformă în fața ușii de intrare de cel puțin 1 500 mm x 1 500 mm?		
Există un spațiu liber de cel puțin 400 mm în direcția de deschidere a ușii de la intrare necesar pentru un utilizator de scaun cu roțile atunci când deschide ușa?		
Lățimea ușii de intrare este de cel puțin 850 mm, iar înălțimea pragului nu depășește 20 mm?		
Ușa se deschide automat sau cu ușurință (forța maximă de deschidere de 10 N, și anume 1 kg)?		
Există orificii cu dimensiuni de maximum 10 mm x 30 mm în covorașul sau ștergătorul pentru picioare cu grătar de la intrare, iar diferența de nivel cauzată de covorașul sau ștergătorul pentru picioare cu grătar nu este mai mare de 20 mm?		
Adâncimea și lățimea paravanelor antivânt sunt de cel puțin 1 500 mm în cazul în care ambele uși se deschid în exteriorul paravanului antivânt?		
Lățimea paravanului antivânt este de cel puțin 1 500 mm, iar adâncimea de cel puțin 2 300 mm dacă una dintre uși se deschide în interior?		
Secția de votare		
În secția de votare există cel puțin o cabină de vot unde buletinul de vot se poate completa stând pe un scaun la masă?		
Există un spațiu pentru genunchi sub masa din cabina de vot (înălțime de 750-800 mm) cu dimensiuni minime de 800 mm lățime, 600 mm lungime și 670 mm înălțime?		
Sau există mese cu înălțime reglabilă în secția de votare?		
Cabinele de vot sunt prevăzute cu sisteme de iluminare corespunzătoare și care nu generează o lumină puternică (500-750 lucși la nivelul la care se scrie)?		
Există locuri în secția de votare, pentru alegători, dacă au nevoie să se odihnească?		
Există un asistent electoral atât în secția de votare anticipată, cât și în secția de votare propriu-zisă?		
Dacă există utilizatori de dispozitive de asistare în rândul funcționarilor electorali, secția de votare trebuie să fie echipată cu o toaletă accesibilă.		

Anexa 3 – Exemplu de recomandări generale pentru funcționarii din secțiile de votare

Spania

În calitate de membru al unei secții de votare, rețineți că persoanele cu handicap sunt autonome și independente și trebuie tratate ca atare.

Comportați-vă natural și respectuos. Nu presupuneți că o persoană are nevoie de ajutor pentru simplul motiv că are un handicap. În cazul în care mediul este accesibil, persoanele cu handicap se descurcă de obicei fără dificultăți.

Ghidați-vă de bunul simț și de principiul egalității și nediscriminării.

Întrebați dacă este nevoie de ajutorul dumneavoastră numai dacă alegătorul cu handicap pare să aibă nevoie de ajutor. Dacă persoana respectivă acceptă ajutorul dumneavoastră, întrebați-o în ce mod o puteți ajuta înainte de a acționa.

La cererea alegătorilor cu handicap, și numai dacă solicită acest lucru, la intrarea în locul de votare, reprezentantul administrației sau al personalului de securitate îi poate însoți până la secția de votare corespunzătoare.

Atunci când comunicați cu persoane cu deficiențe de auz, priviți persoanele respective în ochi și nu întoarceți capul. Nu vă adresați persoanei respective când este cu spatele la dumneavoastră, când vă aplecați sau când scrieți. Nu vorbiți tare, adresați-vă pe un ton normal, în ritmul dumneavoastră obișnuit de vorbit, fără nimic în gură și fără să vă acoperiți fața. Dacă este necesar, recurgeți la scris, la gesturi naturale sau la o atingere ușoară pe braț pentru a atrage atenția persoanelor respective.

În cazul alegătorilor cu deficiențe de vedere, le puteți oferi brațul pentru sprijin. În acest caz, adaptați-vă ritmul de mers la cel al alegătorilor respectivi și fiți atent la mediul din jur, astfel încât persoanele respective să se poată deplasa confortabil. Se va permite întotdeauna accesul persoanelor cu handicap însoțite de câini-ghid sau câini de asistență, iar aceștia trebuie să stea cu proprietarul lor și nu trebuie să fie deranjați sau distrași.

Verificați întotdeauna dacă persoana cu handicap a înțeles ceea ce încercați să-i comunicați.

Anexa 4 – Exemplu de modalități de acces în clădirile în care se află secțiile de votare⁽⁹⁷⁾

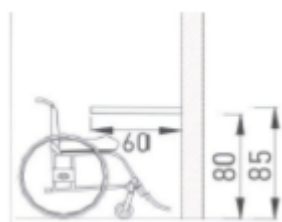
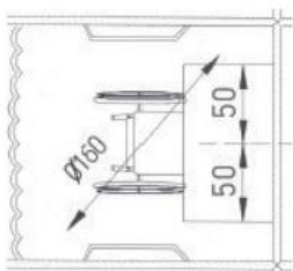
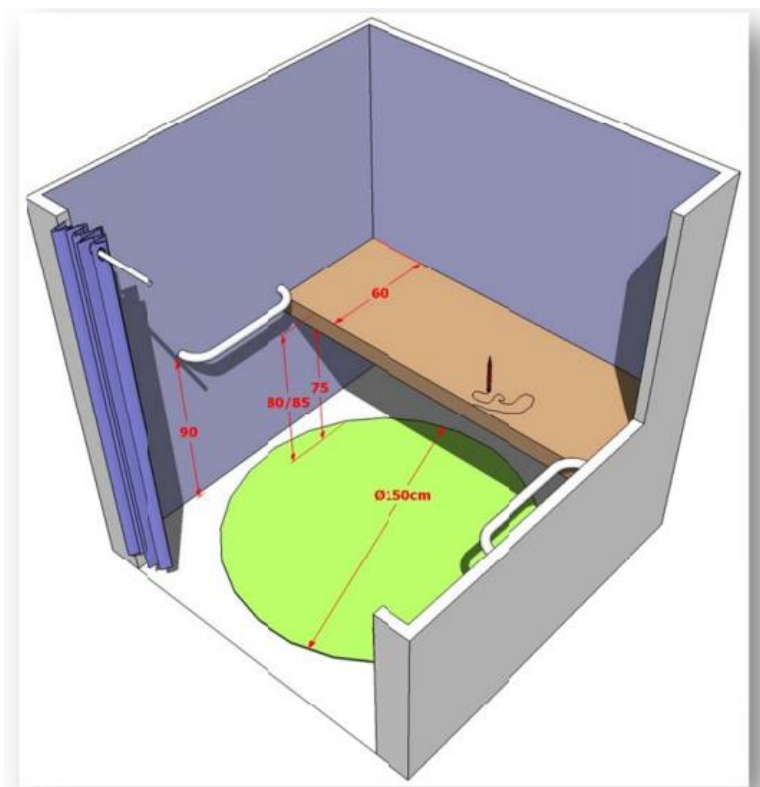
Anexa 5 – Exemplu de proiectare a unei secții de votare accesibile⁽⁹⁸⁾

⁹⁷ [Accessibilité des bureaux de vote](#) (Accesibilitatea birourilor electorale).

⁹⁸ [Accessibilité des bureaux de vote](#) (Accesibilitatea birourilor electorale).

Anexa 6 – Exemple de cabine de vot adaptate⁽⁹⁹⁾

Anexa 7 – Conceptul de handicap utilizat de statele membre în contextul alegerilor

Statele membre au abordări diferite în ceea ce privește conceptul de handicap în contextul alegerilor. Această diferență este uneori legată de modul în care statele membre definesc persoanele care au dreptul de a vota și de a candida la alegeri sau

⁹⁹ [Accessibilité des bureaux de vote](#) (Accesibilitatea birourilor electorale).

persoanele eligibile pentru a utiliza modalități speciale de vot. Statele membre pot face trimitere la handicap și în alte situații, cum ar fi drepturile sociale și fundamentale, care ar putea fi relevante în contextul alegerilor.

Mai multe state membre utilizează definiții operaționale care țin seama de capacitatea alegătorilor de a-și exercita dreptul de vot în mod independent. Austria definește drept alegători cu handicap persoanele care ar putea avea nevoie în mod rezonabil de asistență pentru completarea unui buletin de vot oficial, fie cu ajutorul unei alte persoane, fie cu ajutorul anumitor dispozitive de asistare, cum ar fi modelele de buletine de vot. Cehia menționează handicapul ca fiind unul dintre criteriile pentru acordarea de asistență sau unui alt tip de sprijin specific alegătorilor. Danemarca menționează persoanele cu handicap în contextul diferitelor opțiuni de vot aflate la dispoziția alegătorilor care se află în imposibilitatea de a vota la o secție de votare sau la secția de votare la care sunt înscriși. În mod similar, Estonia prevede dispoziții pentru alegătorii care nu își pot exprima opțiunea de vot pe un buletin de vot sau la secția de votare din cauza unui handicap fizic. Spania aplică o abordare mai nuanțată și prevede dispoziții pentru diferite tipuri de handicap, fie fizic (cum ar fi auzul și văzul), fie intelectual⁽¹⁰⁰⁾.

În Croația, este necesară o evaluare a handicapului (handicap fizic, cum ar fi pierderea vederii, deficiențe de vedere, deteriorarea extremităților superioare sau alte deficiențe care împiedică alegătorul să voteze în mod independent) numai dacă este pusă în sub semnul întrebării capacitatea unei persoane de a vota în mod independent.

Ungaria definește alegătorii cu handicap ca fiind alegătorii care au capacități senzoriale semnificativ limitate sau inexistente, în special de vedere și auz, sau care au capacități motorii sau mentale semnificativ limitate sau inexistente ori care au capacități de comunicare considerabil limitate, plasându-i într-o poziție permanent dezavantajoasă în ceea ce privește participarea activă la viața socială.

Letonia menționează alegătorii cu handicap fizic care nu pot ajunge la secția de votare. Țările de Jos menționează alegătorii cu handicap fizic în cerința de a dota secțiile de votare într-un mod care să le permită acestora să voteze în mod independent în cea mai mare măsură posibilă sau să beneficieze de asistență din partea unui membru al secției de votare.

În Portugalia, în sensul obligației de a furniza servicii prioritare persoanelor cu handicap, în ceea ce privește toate organizațiile publice și private care furnizează servicii în persoană publicului, o persoană cu handicap sau o deficiență este definită din punct de vedere juridic ca fiind o persoană care, din cauza unei afecțiuni congenitale sau dobândite ori a unei deficiențe a funcțiilor corporale, inclusiv a funcțiilor psihologice, se confruntă cu dificultăți specifice care, în combinație cu factorii de mediu, limitează sau împiedică activitatea și participarea sa în condiții de egalitate cu alte persoane și care are un grad de incapacitate egal sau mai mare de

---

¹⁰⁰ În 2018, în Spania, articolul 3 din Legea electorală a fost modificat.

60 %, recunoscut într-un certificat multifuncțional⁽¹⁰¹⁾. Portugalia acordă alegătorilor cu handicap prioritate sau asistență în secțiile de votare. Alegătorul afectat de o boală sau de un handicap fizic vizibil, cu privire la care secția de votare constată că nu este în măsură să urmeze pașii necesari pentru a vota, votează însoțit de un alt alegător la alegerea sa, care garantează că votul corespunde voinței alegătorului și care are obligația de a păstra confidențialitatea. În cazul în care secția de votare consideră că boala sau handicapul fizic nu este vizibil, aceasta solicită prezentarea, la momentul votării, a unui certificat care să ateste imposibilitatea de a vota, eliberat de medicul care exercită atribuții de autoritate sanitară în perimetrul localității și autentificat cu ștampila instituției respective. În acest scop, centrele medicale trebuie să rămână deschise în ziua alegerilor pe tot parcursul perioadei de funcționare a secțiilor de votare. Fără a aduce atingere concluziilor secției de votare cu privire la admisibilitatea votului, oricare dintre membrii săi sau delegații partidelor sau coalițiilor politice pot înregistra un protest scris. Alegătorii cu deficiențe de vedere pot, dacă doresc, să solicite secției de votare să le pună la dispoziție un buletin de vot în sistemul Braille care să le permită să desfășoare în mod independent procedurile de vot prevăzute de lege. Legislația electorală clasifică doar persoanele cu handicap psihosocial grav care sunt în evidența unor unități psihiatrice sau care sunt declarate ca atare de către un colegiu al medicilor. Persoanele care prezintă în mod vizibil o deficiență psihică gravă, chiar dacă nu sunt înregistrate ca atare, atunci când acestea sunt internate într-o instituție psihiatrică sau când sunt declarate ca atare de un colegiu al medicilor, precum și persoanele care sunt private de drepturile lor politice printr-o hotărâre judecătorească definitivă nu au capacitate electorală activă.

Slovenia menționează o serie de handicapuri în legislația sa electorală și stabilește opțiunile de vot aflate la dispoziția alegătorilor.

Alte state membre, din diverse motive, nu corelează în mod specific termenul cu participarea la alegeri și utilizează definiții generice sau definiții stabilite în alte scopuri juridice. În cazul Greciei, termenul este corelat cu securitatea socială și cu viitorul său Plan național de acțiune privind persoanele cu handicap, registrul persoanelor cu handicap și cardul digital pentru handicap. Franța utilizează o definiție largă a handicapului, aceasta fiind definită drept orice limitare a activității sau restricție a participării în societate, experimentată în mediul său de către o persoană din cauza unei deficiențe semnificative, de durată sau permanente a uneia sau mai multor funcții fizice, senzoriale, mentale, cognitive sau psihice, a unui handicap multiplu sau a unei stări de sănătate invalidante. Irlanda utilizează o definiție în contextul alegerilor care se inspiră în mare parte din definiția din CNUDPH, indicând faptul că handicapul înseamnă o limitare considerabilă a capacității persoanei de a exercita o profesie, o activitate comercială sau o ocupație pe teritoriul statului sau de a participa la viața socială sau culturală a statului din cauza unei deficiențe fizice, senzoriale, mintale sau intelectuale de durată.

Lituania definește handicapul ca fiind o deteriorare pe termen lung a sănătății și a capacității de participare la viața socială și o reducere a activității ca urmare a

---

¹⁰¹ (Decretul-lege nr. 58/2016 din 29 august).

perturbării structurii și funcțiilor corporale ale unei persoane și a interacțiunii factorilor de mediu nefavorabili. Începând cu 2024, această definiție va fi modificată, iar handicapul va fi definit drept o deficiență funcțională pe termen lung (congenitală și/sau dobândită), care, din cauza factorilor de mediu, împiedică o persoană să participe pe deplin și efectiv în societate în condiții de egalitate cu alte persoane. Luxemburg utilizează definiția din CNUDPH.

În România, conceptul de handicap nu este inclus în legislația electorală ca atare, ci în legislația specifică privind drepturile persoanelor cu handicap. Aceasta se bazează pe conceptul din CNUDPH, care definește persoanele cu handicap ca fiind acele persoane cărora mediul social, neadaptat deficiențelor lor fizice, senzoriale, psihice, mentale și/sau asociate, le împiedică total sau le limitează accesul cu șanse egale la viața societății, necesitând măsuri de protecție în sprijinul integrării și incluziunii sociale. Legea pentru alegerea președintelui se referă, de asemenea, la persoanele cu mobilitate redusă, care includ persoanele cu handicap fizic, și care constituie un criteriu pentru a putea vota la orice secție de votare accesibilă.

Belgia nu definește handicapul și nici nu face distincție între handicap mintal și fizic. Germania dispune de un cadru juridic care reprezintă referința pentru toate politicile privind persoanele cu handicap. În Suedia, nu există criterii specifice care să definească ceea ce constituie un handicap, deoarece diferite tipuri de handicap afectează persoanele aflate în situații diferite.

Anexa 8 – Legislația și standardele UE relevante în contextul accesibilității alegerilor pentru persoanele cu handicap

Directiva (UE) 2019/882⁽¹⁰²⁾ (Actul european privind accesibilitatea) privind **cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor** promovează participarea egală deplină și efectivă prin îmbunătățirea accesului la principalele produse și servicii care, prin concepția lor inițială, sau prin adaptarea ulterioară, abordează nevoile speciale ale persoanelor cu dizabilități. Anexa I la această directivă stabilește cerințele specifice de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor. Anexa II oferă exemple de soluții practice care ajută țările să respecte aceste cerințe de accesibilitate. Aceste soluții vizează furnizarea de informații, proiectarea interfeței pentru utilizatori și a funcționalității, ambalajul și instrucțiunile produselor, furnizarea de servicii și de servicii specifice, ceea ce ar putea fi, de asemenea, util pentru a asigura accesibilitatea soluțiilor de vot electronic⁽¹⁰³⁾.

Pentru produsele și serviciile care nu intră sub incidența Actului european privind accesibilitatea, respectarea acestor cerințe de accesibilitate ar contribui în continuare la îmbunătățirea accesibilității în întreaga UE.

---

¹⁰² [Directiva \(UE\) 2019/882 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor.](#)

¹⁰³ Anexa II la directivă oferă exemple care ar putea fi relevante pentru procedurile de vot.

Directivile 2014/24/UE⁽¹⁰⁴⁾ și 2014/25/UE^(23, 105) ale Parlamentului European și ale Consiliului privind achizițiile publice, care definesc proceduri pentru contractele de achiziții publice și pentru concursurile de proiecte pentru anumite bunuri (produse), servicii și lucrări, stabilesc că, pentru toate achizițiile destinate utilizării de către public, indiferent dacă este vorba de publicul larg sau de personalul autorității sau entității contractante, specificațiile tehnice trebuie (cu excepția cazurilor justificate în mod corespunzător) să respecte criteriile de accesibilitate pentru persoanele cu dizabilități sau proiectarea pentru toate categoriile de utilizatori. Aceste directive prevăd, de asemenea, că, în cazul în care cerințele de accesibilitate obligatorii sunt adoptate printr-un act legislativ al UE, specificațiile tehnice trebuie să respecte aceste cerințe în ceea ce privește asigurarea accesului pentru persoanele cu dizabilități și proiectarea pentru toate categoriile de utilizatori.

Directiva (UE) 2016/2102⁽¹⁰⁶⁾ (Directiva privind accesibilitatea site-urilor web) stabilește principiile de accesibilitate pentru site-urile web și aplicațiile mobile gestionate de organismele din sectorul public. Aceste principii sunt:

- informațiile și componentele interfeței de utilizare trebuie să poată fi prezentate utilizatorilor în moduri pe care aceștia le pot percepe;
- operabilitatea, care înseamnă că componentele interfeței de utilizare și navigarea trebuie să poată fi utilizate;
- inteligibilitatea, care înseamnă că informațiile și exploatarea interfeței de utilizare trebuie să poată fi înțelese și
- robustețea, care înseamnă că conținutul trebuie să fie suficient de robust încât să poată fi interpretat în mod fiabil de o gamă largă de utilizatori, inclusiv de tehnologiile de asistare⁽¹⁰⁷⁾.

Directiva prevede, de asemenea, ca fiecare site web și fiecare aplicație mobilă să pună la dispoziție o declarație privind accesibilitatea detaliată, cuprinzătoare și clară cu privire la modul în care site-urile și aplicațiile mobile respectă această directivă.⁽¹⁰⁸⁾

---

¹⁰⁴ [Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE](#). Text consolidat.

¹⁰⁵ [Directiva 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile efectuate de entitățile care își desfășoară activitatea în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale și de abrogare a Directivei 2004/17/CE](#). Text consolidat.

¹⁰⁶ [Directiva \(UE\) 2019/882 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor](#).

¹⁰⁷ Aceste principii de accesibilitate sunt traduse în criterii de succes verificabile, precum cele care stau la baza standardului european EN 301 549 V3.2.1 (2021-03) „Cerințele privind accesibilitatea pentru achizițiile publice de produse și servicii TIC în Europa”. Acesta oferă o metodologie comună de testare a conformității conținutului de pe site-urile web și aplicațiile mobile cu aceste principii. Acest standard european a fost adoptat în temeiul mandatului M/554 emis de Comisie organismelor europene de standardizare.

¹⁰⁸ Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/1523 a Comisiei din 11 octombrie 2018 de stabilire a unui model de declarație privind accesibilitatea în conformitate cu Directiva (UE) 2016/2102 a

Pentru o serie de state membre, adoptarea directivei a însemnat introducerea unor noi acte legislative naționale privind accesibilitatea site-urilor web. În absența directivei, acțiunea la nivel național nu ar fi atins nivelul activităților legate de accesibilitatea site-urilor web, inclusiv sporirea gradului de sensibilizare în cadrul sectorului public, astfel cum s-a demonstrat în rapoartele de monitorizare a accesibilității din statele membre. Evaluarea progreselor tehnologice a arătat că mijloacele automatizate sau eficiente și ușor de implementat și care utilizează inteligența artificială și învățarea automată sunt utilizate din ce în ce mai mult în cadrul instrumentelor care oferă acces digital, îmbunătățind accesibilitatea pentru anumite tipuri de conținut care nu intră în prezent în domeniul de aplicare al directivei.

Directiva 2010/13/UE⁽¹⁰⁹⁾ recunoaște faptul că dreptul persoanelor cu handicap și al persoanelor în vârstă de a participa și de a se integra în viața socială și culturală a UE este legat de furnizarea de servicii mass-media audiovizuale accesibile. Prin urmare, statele membre trebuie să se asigure, fără întârzieri nejustificate, că furnizorii de servicii mass-media aflați în jurisdicția lor depun eforturi active pentru a face accesibile conținuturi pentru persoanele cu handicap, în special pentru cele cu deficiențe de vedere sau de auz. Furnizorii de servicii mass-media trebuie să îndeplinească cerințele de accesibilitate printr-un proces progresiv și continuu, ținând seama, în același timp, de constrângerile practice și inevitabile care ar putea împiedica accesibilitatea deplină, cum ar fi difuzarea programelor sau a evenimentelor în timp real.

Pentru a măsura progresele înregistrate de furnizorii de servicii mass-media în ceea ce privește sporirea treptată a accesibilității serviciilor lor pentru persoanele cu deficiențe de vedere sau de auz, statele membre trebuie să solicite furnizorilor de servicii mass-media stabiliți pe teritoriul lor să prezinte periodic rapoarte autorităților naționale de reglementare. Statele membre trebuie, de asemenea, să încurajeze furnizorii de servicii mass-media să elaboreze planuri de acțiune privind accesibilitatea în vederea îmbunătățirii continue și treptate a accesibilității serviciilor lor pentru persoanele cu handicap. Aceste planuri de acțiune trebuie comunicate autorităților sau organismelor naționale de reglementare. Fiecare stat membru trebuie, de asemenea, să desemneze un punct de contact online unic, ușor accesibil, inclusiv pentru persoanele cu handicap, precum și disponibil publicului, pentru furnizarea de informații și primirea de plângeri cu privire la oricare dintre aspectele legate de accesibilitate menționate mai sus.

Parlamentului European și a Consiliului privind accesibilitatea site-urilor web și a aplicațiilor mobile ale organismelor din sectorul public (JO L 256, 12.10.2018, p. 103).

¹⁰⁹ [Directiva 2010/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010 privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale \(Directiva serviciilor mass-media audiovizuale\)](#) (versiune codificată). Text consolidat.

Standardul european EN 301 549⁽¹¹⁰⁾ specifică cerințele funcționale de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor TIC, precum și o descriere a procedurilor de testare și a metodologiei de evaluare pentru fiecare cerință de accesibilitate într-o formă adecvată pentru utilizarea în sectorul achizițiilor publice din Europa. Acest document este conceput pentru a fi utilizat cu tehnologii web, alte tipuri de tehnologii decât cele web și tehnologii hibride care utilizează ambele tipuri de tehnologii. El acoperă software-ul, hardware-ul și serviciile. Este conceput pentru a fi utilizat atât de către furnizori, cât și de către achizitori, dar se preconizează că va fi util și pentru multe alte categorii de persoane.

El se bazează în mare măsură pe [Orientările privind accesibilitatea conținutului web v2.1](#), publicate de W3C și cunoscute sub denumirea de WCAG 2.1. Aceste orientări privind accesibilitatea conținutului web sunt cerințe recunoscute la nivel internațional pentru producerea de conținut web. Ele sunt considerate bune practici și sunt utilizate pe scară largă. Cu toate acestea, ambele standarde **EN 301 549 v2.1.2 și v3.2.1 includ cerințe care nu sunt incluse în Orientările privind accesibilitatea conținutului web 2.1**. Standardul EN 301 549 include, de asemenea, cerințe care nu sunt relevante pentru Directiva privind accesibilitatea site-urilor web, de exemplu cerințe privind accesibilitatea sistemelor hardware⁽¹¹¹⁾.

Standardul european EN 17210⁽¹¹²⁾ privind accesibilitatea și utilizabilitatea mediului construit descrie cerințele funcționale minime de bază și recomandările pentru un mediu construit accesibil și utilizabil. El urmează principiile „proiectării pentru toți”/„proiectării universale”, care facilitează utilizarea echitabilă și sigură pentru o gamă largă de utilizatori, inclusiv pentru persoanele cu handicap. Aceste cerințe și recomandări privind accesibilitatea funcțională și utilizabilitatea sunt relevante pentru proiectarea, construcția, renovarea sau adaptarea și întreținerea mediilor construite, inclusiv a zonelor pietonale și urbane în aer liber.

Printre documentele de referință suplimentare se numără:

---

¹¹⁰ [Directiva privind accesibilitatea site-urilor web; Standarde și armonizare](#). Acest standard este în prezent în curs de revizuire, în urma adoptării de către Comisie a mandatului de standardizare M/587 [DECIZIA DE PUNERE ÎN APLICARE A COMISIEI din 14.9.2022 privind o cerere de standardizare adresată organizațiilor europene de standardizare în ceea ce privește cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor în sprijinul Directivei (UE) 2019/882 a Parlamentului European și a Consiliului; a se vedea [Platforma eNorm \(europa.eu\)](#)], care vizează sprijinirea punerii în aplicare a Actului european privind accesibilitatea. Termenul pentru adoptarea standardelor revizuite este 15 septembrie 2025.

¹¹¹ [Directiva privind accesibilitatea site-urilor web; Standarde și armonizare](#). Acest standard este în prezent în curs de revizuire, în urma adoptării de către Comisie a mandatului de standardizare M/587 [DECIZIA DE PUNERE ÎN APLICARE A COMISIEI din 14.9.2022 [privind o cerere de standardizare adresată organizațiilor europene de standardizare în ceea ce privește cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor în sprijinul Directivei \(UE\) 2019/882 a Parlamentului European și a Consiliului](#)], cu scopul de a sprijini punerea în aplicare a Actului european privind accesibilitatea. Termenul pentru adoptarea standardelor revizuite este 15 septembrie 2025.

¹¹² [EN 17210:2021 contribuie la un mediu construit accesibil și utilizabil](#).

- [Evaluarea documentului de lucru al serviciilor Comisiei](#), evaluare a punerii în aplicare a Directivei (UE) 2016/2102 a Parlamentului European și a Consiliului din 26 octombrie 2016 privind accesibilitatea site-urilor web și a aplicațiilor mobile ale organismelor din sectorul public (Directiva privind accesibilitatea site-urilor web);
- [Studiul care stă la baza evaluării punerii în aplicare a Directivei privind accesibilitatea site-urilor web](#);
- Raportul [Comitetului Economic și Social European](#), *Drepturile efective ale persoanelor cu handicap de a vota la alegerile pentru Parlamentul European*;
- [Raportul privind drepturile omului al Forumului european al persoanelor cu handicap referitor la participarea politică a persoanelor cu handicap](#);
- [Raportul AVA – Sensibilizarea privind votul accesibil](#) cu privire la accesibilitatea alegerilor pentru alegătorii nevăzători și cu deficiențe de vedere din Europa, elaborat de Uniunea Europeană a Nevăzătorilor.

Anexa 9 – Rezultatele unui grup de reflecție privind accesibilitatea alegerilor pentru persoanele cu handicap, organizat de Comisie la 7 septembrie 2023

La 7 septembrie 2023, Comisia a organizat un grup de reflecție care reunește părți interesate din domeniul drepturilor persoanelor cu handicap.

Au fost exprimate preocupări cu privire la accesul la procesul electoral al persoanelor cu handicap intelectual și cu privire la testele efectuate în acest context. Printre obstacolele în materie de accesibilitate menționate s-au numărat și lipsa unor informații ușor de citit, lipsa sprijinului sau sprijinul insuficient pentru candidații cu handicap și funcționarii aleși, inclusiv în ceea ce privește interpretarea în limbajul semnelor, formarea insuficientă a funcționarilor electorali cu privire la modul de acordare de asistență persoanelor cu handicap pentru ca acestea să-și exercite votul, secții de votare inaccesibile, lipsa mijloacelor de transport către secțiile de votare și opțiuni alternative insuficiente la votul în secția de votare.

Unii dintre participanți au subliniat că lipsa de sensibilizare cu privire la drepturile persoanelor cu handicap și la accesibilitate în cadrul proceselor electorale poate duce la obstacole atât comportamentale, cât și de mediu, ceea ce poate avea un impact asupra schimbărilor de politici sau asupra inițiativelor de îmbunătățire a ratei de participare. S-a menționat că gradul scăzut de sensibilizare rezultă din numeroase probleme, printre care se numără lipsa datelor privind votul cu detalii referitoare la handicap, lipsa formării funcționarilor electorali și nivelurile scăzute de implicare a organizațiilor persoanelor cu handicap în reformarea practicilor electorale.

S-a făcut referire la obstacolele de mediu, printre care se numără lipsa accesului la informații și lipsa de comunicare privind alegerile și partidele politice, secțiile de votare inaccesibile (atât fizic, cât și din alte motive) și materiale de vot, metode de vot alternative și avansate insuficiente, disponibilitatea limitată a tehnologiilor de asistare și lipsa sprijinului practic și financiar pentru persoanele cu handicap, atât în calitate de alegători, cât și în calitate de candidați. Niciun stat membru nu oferă sprijin

specific candidaților cu handicap sau fonduri publice pentru a le acoperi costurile aferente campaniilor. Prin urmare, sarcina financiară și logistică a accesibilității revine exclusiv potențialilor candidați.

Părțile interesate au menționat, de asemenea, provocările legate de nevoile lingvistice cu care se confruntă persoanele cu deficiențe de auz în îndeplinirea unui mandat ales. Partidele politice, parlamentele naționale și Parlamentul European ar putea asigura amenajări corespunzătoare, inclusiv servicii de interpretare în limbajul semnelor.

Anexa 10 – Disponibilitatea instrumentelor de asistență, a cabinelor și a urnelor de vot accesibile⁽¹¹³⁾

Stat membru	Modele ⁽¹¹⁴⁾	Lupe ⁽¹¹⁵⁾	Iluminare corespunzătoare ⁽¹¹⁶⁾	Descriere audio ⁽¹¹⁷⁾	Limbajul semnelor disponibil în secția de votare	Materiale tipărite cu caractere mari ⁽¹¹⁸⁾	Buletine de vot în sistemul Braille ⁽¹¹⁹⁾	Cabine de vot accesibile ⁽¹²⁰⁾	Urne de vot accesibile ⁽¹²¹⁾
Austria	Da	Nu	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Da
Belgia	Da	Da	Da	Da	Nu	Da	Nu	Da	Da
Bulgaria	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Da
Cipru	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	Da	Da
Cehia	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	Nu	Nu	Da	Da

¹¹³ Tabelul a fost elaborat împreună cu statele membre și reflectă cele mai fiabile informații disponibile în momentul publicării.

¹¹⁴ Cerința de a pune la dispoziție modele cunoscute sub denumirea de șabloane tactile.

¹¹⁵ Cerința de a pune lupe la dispoziția alegătorilor.

¹¹⁶ Cerința de a asigura iluminare corespunzătoare în cabina de vot.

¹¹⁷ Cerința de a se asigura că informațiile audio despre candidați pot fi accesate din secția de votare fie cu ajutorul unui dispozitiv personal, fie cu ajutorul unui dispozitiv de asistare pus la dispoziție de funcționarii electorali.

¹¹⁸ Cerința de a pune la dispoziție în secția de votare de materiale tipărite cu caractere mari ale buletinului de vot sau ale listei candidaților.

¹¹⁹ Cerința de a se asigura că buletinele de vot cuprind și informații în format Braille.

¹²⁰ Cerința de a se asigura că cabinetele de vot respectă standardele de accesibilitate.

¹²¹ Cerința de a asigura accesibilitatea urnelor de vot.

Stat membru	Modele ⁽¹¹⁴⁾	Lupe ⁽¹¹⁵⁾	Iluminare corespunzătoare ⁽¹¹⁶⁾	Descriere audio ⁽¹¹⁷⁾	Limbajul semnelor disponibil în secția de votare	Materiale tipărite cu caractere mari ⁽¹¹⁸⁾	Buletine de vot în sistemul Braille ⁽¹¹⁹⁾	Cabine de vot accesibile ⁽¹²⁰⁾	Urne de vot accesibile ⁽¹²¹⁾
Germania	Da	Nu	Da	Nu	Da	Nu	Nu	Da	Da
Danemarca	Nu	Da	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Da
Estonia	Nu	Da	Da	Nu	Da	Nu	Nu	Da	Da
Grecia	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Da
Spania	Da	Da	Da	Da	Da	Nu	Da	Da	Da
Finlanda	Da	Da	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Da
Franța	Nu	Nu	Da	Da	Nu	Da	Nu	Da	Da
Croația	Da	Nu	Da	Da	Da	Nu	Nu	Da	Da
Ungaria	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Da	Da	Da
Irlanda	Da	Nu	Da	Nu	Nu	Da	Da	Da	Da
Italia	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Da
Lituania	Da	Da	Da	Da	Da	Nu	Nu	Da	Da
Luxemburg	Da	Nu	Da	Nu	Nu	Nu	Da	Da	Da
Letonia	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	Nu	Nu	Da	Da
Malta	Da	Nu	Da	Da	Nu	Nu	Da	Da	Da
Țările de Jos	Da	Da	Da	Nu	Da	Da	Nu	Da	Da
Polonia	Da	Nu	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Da
Portugalia	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Da	Da
România	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Da

Stat membru	Modele ⁽¹¹⁴⁾	Lupe ⁽¹¹⁵⁾	Iluminare corespunzătoare ⁽¹¹⁶⁾	Descriere audio ⁽¹¹⁷⁾	Limbajul semnelor disponibil în secția de votare	Materiale tipărite cu caractere mari ⁽¹¹⁸⁾	Buletine de vot în sistemul Braille ⁽¹¹⁹⁾	Cabine de vot accesibile ⁽¹²⁰⁾	Urne de vot accesibile ⁽¹²¹⁾
Suedia	Nu	Da ⁽¹²²⁾	Nu	Nu	Nu	Nu	Da ⁽¹²³⁾	Da	Da
Slovenia	Da	Nu	Da	Nu	Nu	Da	Nu	Da	Da
Slovacia	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Da

Anexa 11 – Opțiuni de vot complementare disponibile pentru persoanele cu handicap în statele membre ale UE⁽¹²⁴⁾

Țara	Votul cu urna mobilă ⁽¹²⁵⁾	Votul în afara secției de votare ⁽¹²⁶⁾	Alegerea secțiilor de votare ⁽¹²⁷⁾	Votul anticipat ⁽¹²⁸⁾	Votul prin corespondență ⁽¹²⁹⁾	Votul asistat ⁽¹³⁰⁾	Votul prin reprezentare ⁽¹³¹⁾	Votul prin internet ⁽¹³²⁾
Austria	Da	Nu	Da	Nu	Da	Da	Nu	Nu

¹²² Lupele sunt puse la dispoziție în numeroase secții de votare, astfel cum au stabilit autoritățile locale.

¹²³ Alegătorii pot comanda în prealabil buletine de vot în sistemul Braille pentru principalele partide politice.

¹²⁴ Tabelul a fost elaborat împreună cu statele membre și reflectă cele mai fiabile informații disponibile în momentul publicării.

¹²⁵ Exercițarea dreptului de vot la domiciliu, în spitale sau unități rezidențiale.

¹²⁶ Exercițarea dreptului de vot în imediata vecinătate a secției de votare.

¹²⁷ Posibilitatea de a merge la o secție de votare accesibilă, atunci când secția de votare la care este înscris un alegător nu este accesibilă.

¹²⁸ Totul înainte de data alegerilor pentru persoanele care nu se pot deplasa la o secție de votare în ziua alegerilor.

¹²⁹ Se referă exclusiv la votul prin corespondență pe teritoriul țării.

¹³⁰ Posibilitatea de a beneficia de asistență la vot din partea unei alte persoane.

¹³¹ Posibilitatea de a delega dreptul de vot unei alte persoane.

¹³² Posibilitatea de a vota prin intermediul internetului.

Țara	Votul cu urna mobilă ⁽¹²⁵⁾	Votul în afara secției de votare ⁽¹²⁶⁾	Alegerea secțiilor de votare ⁽¹²⁷⁾	Votul anticipat ⁽¹²⁸⁾	Votul prin corespondență ⁽¹²⁹⁾	Votul asistat ⁽¹³⁰⁾	Votul prin reprezentare ⁽¹³¹⁾	Votul prin internet ⁽¹³²⁾
Belgia	Nu	Nu	Da	Nu	Da ⁽¹³³⁾	Da	Da	Nu
Bulgaria	Da	Nu	Da	Nu	Nu	Da	Nu	Nu
Cipru	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	Nu
Cehia	Da	Da	Da	Nu	Nu	Da	Nu	Nu
Germania	Nu	Nu	Da	Nu	Da	Da	Nu	Nu
Danemarca	Da	Da	Da	Da	Nu	Da	Nu	Nu
Estonia	Da	Nu	Da	Da	Nu	Da	Nu	Da
Grecia	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da ⁽¹³⁴⁾	Nu	Nu
Spania	Nu	Da	Nu	Nu	Da	Da	Nu	Nu
Finlanda	Da	Da	Nu	Da	Da ⁽¹³⁵⁾	Da	Nu	Nu
Franța	Nu	Nu	Nu	Nu	Da ⁽¹³⁶⁾	Da	Da	Da ⁽¹³⁷⁾
Croația	Da	Da	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	Nu
Ungaria	Da	Nu	Da	Nu	Da	Da	Nu	Nu
Irlanda	Da	Nu	Da	Nu	Da	Da	Nu	Nu
Italia	Da	Nu	Da	Nu	Nu	Da	Nu	Nu

¹³³ Pentru cetățenii din străinătate.

¹³⁴ Nu este disponibilă posibilitatea de alegere liberă a asistentului.

¹³⁵ Pentru cetățenii din străinătate.

¹³⁶ Pentru cetățenii din străinătate, alegătorii care execută o pedeapsă cu închisoarea și cei din centrele de detenție.

¹³⁷ Pentru cetățenii din străinătate.

Țara	Votul cu urna mobilă ⁽¹²⁵⁾	Votul în afara secției de votare ⁽¹²⁶⁾	Alegerea secțiilor de votare ⁽¹²⁷⁾	Votul anticipat ⁽¹²⁸⁾	Votul prin corespondență ⁽¹²⁹⁾	Votul asistat ⁽¹³⁰⁾	Votul prin reprezentare ⁽¹³¹⁾	Votul prin internet ⁽¹³²⁾
Lituania	Da	Nu	Da	Da	Da ⁽¹³⁸⁾	Da	Nu	Nu
Luxemburg	Nu	Nu	Da	Nu	Da	Da	Nu	Nu
Letonia	Da	Nu	Da	Da	Nu	Da	Nu	Nu
Malta	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	Da ⁽¹³⁹⁾	Nu	Nu
Țările de Jos	Nu	Nu	Da	Nu	Nu	Da	Da	Nu
Polonia	Nu	Nu	Da	Nu	Da	Da	Da	Nu
Portugalia	Da	Nu	Nu	Da	Nu	Da	Nu	Nu
România	Da	Nu	Da	Nu	Da ⁽¹⁴⁰⁾	Da	Nu	Nu
Suedia	Da	Da	Nu	Da	Da ⁽¹⁴¹⁾	Da	Da	Nu
Slovenia	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Nu	Nu
Slovacia	Da	Nu	Da	Nu	Nu	Da	Nu	Nu

¹³⁸ Pentru cetățenii din străinătate.

¹³⁹ Nu este disponibilă posibilitatea de alegere liberă a asistentului.

¹⁴⁰ Pentru cetățenii din străinătate.

¹⁴¹ Pentru cetățenii din străinătate.